Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 73 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirtad., Bal.-April 20, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Kriokas

Svečias Neprašytas.
Ką Jis Padarė?
Mike Gold.
Illinojaus Progresyviai.
Rašo R. MIZARA

Šiuos žodžius rašant Niūjorke yra Čilės prezidentas **Gabriel Gonzalez Videla** su savo ponia.

Mūsų didmiesčio tėvai jį čia vaišina, gerbia, šlovina.

Bet Ispaniškas Darbo Unijų Komitetas buvo suruošęs prieš šį "svečia" protestą ties miesto rotuše.

Ispaniškai kalbantieji amerikiečiai išleido lapelius, platinamus miesto gyventojuose, klausiant:

"Majore O'Dwyeri, kodėl paduodi fašistui savo ranką?"

★

Senjor Videla kadaise skaitėsi liberalu.

Jis buvo išrinktas Čilės prezidentu Liaudies Fronto sąraše. Jei ne Čilės komunistai, jis nebūtų buvęs išrinktas.

Komunistai jį rėmė ir jis žadėjo darbuotis už Čilės liaudies reikalus.

Bet, kai Videla buvo išrinktas, jis tuojau pasikalbėjo su to krašto arkivyskupu...

Tada prasidėjo!...

Kiekvienas darbininkų pasijudinimas buvo paskandintas jų pačių kraujuose. Šimtai, jei ne tūkstančiai, čiliečių šiandien yra ištrėmime,—išvežti į salą, toli į pietus, kur klimatas baisiai šaltas, nežmoniškas.

Šimtai geriausių Čilės sūnų ir dukrų, jų tarpe poetas Pablo Neruda, išblaškyti po visą pasaulį.

Atlikęs judošišką darbą, senjor Videla, atvykęs į Jungtines Valstijas, Senatui pasigyrė:

—Žiūrėkit, kaip aš apsidirbau su komunistais! Argi aš nesu geras?!...

Va, koks šis svečias iš Čilės!

★

Prieš keletą savaičių grįžo iš Europos žymus amerikietis rašytojas ir žurnalistas **Mike Gold.**

Jis gyveno trejis metus Francūzijoje, buvo ir Italijoje. Jo keletas straipsnių jau tilpo savaitraštyj "The Worker" — tai buvo įspūdžiai, įgyti Italijoje ir Paryžiuje.

Mike Gold moka gražiai rašyti ir, svarbiausia, **jis turi ką rašyti.**

Kilęs iš Niūjorko, užaugęs miesto lušnynuos, dirbęs visokius darbus, šis vyras vis mokėsi, kultūrinosi ir šiandien jis stovi pačiame Amerikos rašytojų priešakyj.

Mike Gold yra tas žmogus, kuris praskynė kelią šiandieninei darbininkiškai žurnalistikai Amerikoje; tai ištikimas Jack Londono, John Reedo, Theodoro Dreiserio darbų tęsėjas.

Šiandien, balandžio 20 d., Niūjorke ruošiamos formalės, draugiškos šiam vyrui sutiktuvės. Ruošia tokie kultūros šulai, kaip Paul Robeson, Howard Fast, ir kiti.

★

Illinojaus Progresyvių Partija praėjusį sekmadienį buvo sušaukusi savo konferenciją.

Nominavo ši partija savo kandidatus rudeniniams rinkimams. Senatoriaus vietai nominuotas **Sidney Ordower.**

Kaip matome, Progresyvių Partija veikia.

Šių metų kongresiniai rinkimai turės būti "gyvi," nes žmonėse pasireiškia vis didesnis nepasitenkinimas dabartiniu Kongresu ir prezidento Trumano administracija.

Atsiminkime: nedarbas plečiasi!

Niūjorko Amerikos Darbo Partija — Progresyvių Partijos dalis, — šiemet taipgi turės didelio darbo.

★

Reakcinės pajėgos mobilizuojasi prieš kongresmaną **Vito Marcantonio,** kuris šiemet kandidatuos į Kongresą aštuntam terminui.

Kovingasis, pilnas energijos Marcantonio pasakė:

—Aš žinau, jog prieš mane yra daromos visokios kombinacijos ir suokalbiai, bet aš kandidatuosiu ir būsiu išrinktas, ir reakcininkai man nieko nepadarys!

Reikės sunkiai dirbti visiems!

Kinijos Liaudies Armija laužo Čiang Kai-šeko linijas Hainan saloje

Prieš čiangininkus veikia ir 30,000 partizanų toje saloje; liaudininkai užėmė ilgą Hainano ruožtą

HONG KONG. — Amerikiniai korespondentai praneša, jog, įsiveržus į Hainan salą, Kinijos liaudies kariuomenė užėmė šiaurinius salos pajūrius 20 mylių ilgio ir iki 5 mylių pločio. Liaudininkai laužo vieną po kitai Čiang Kai-šeko apsigynimo linijas.

Teigiama, kad čiangininkai turi bent 150,000 armijos toje saloje.

Skaičiuojama, kad į Hainaną, 10 mylių į pietus nuo Kinijos sausžemio, įsiveržė apie 10,000 Kinijos liaudininkų - komunistų.

New Yorko Times korespondentas praneša, jog Hainan saloj veikia ir 30,000 liaudiškų partizanų prieš čiangininkus.

FORMOZA. — Čiang Kai-šeko kinai tautininkai jau nesigiria, būk sunaikinę įsiveržusius į Hainaną komunistus ir nušlavę visus liaudies partizanus.

Maskvos laikraštis nekaip žiūri į Amerikos laivyną

MASKVA. — Raudonasis Laivynas, sovietinio laivyno laikraštis, pareiškė prastą nuomonę apie karinį Jungtinių Valstijų Laivyną ir priminė, kaip buvo prie seklumos prisvilęs didysis Amerikos karo laivas Missouri.

Raudonasis Laivynas rašo apie pasikartojančius susikūlimus tarp Amerikos karo laivų ir submarinų ir apie tankius amerikinių bombanešių kritimus bei sprogimus.

Indonezija nori ryšių su Sovietų Sąjunga

Jakarta. — Indonezijos valdžia siunčia keturis pasiuntinius į Maskvą; pageidauja diplomatinių ryšių su Sovietų Sąjunga.

Valdžia sako, jog indonezų komunistai jau darosi palankesni jai, ypač todėl, kad holandai kursto maištus - sukilimus prieš Indonezijos respubliką.

Amerika turi apie pusantro miliono kariuomenės

Washington. — Ginkluotose Jungtinių Valstijų jėgose dabar tarnauja 1,476,800 kareivių, jūreivių ir lakūnų, kaip paskelbė apsigynimo departmentas.

Italijos valstiečiai kertasi su policija

Roma. — 2,000 bežemių valstiečių ir bernų demonstravo, reikalaudami žemės ir duonos. Policija užpuolė demonstrantus. Jie gynėsi, kuom galėjo. Sužeista keli valstiečiai ir du policininkai.

Siautėja choleros maras Indijoje

Kalkutta, Indija. — Plinta choleros epidemija. Kalkuttos ligoninėse taip daug nuo choleros miršta, kad nepaspėjama lavonų išnešti. Vien šiame mieste kasdien atvežama į ligonines apie 200 sergančiųjų cholera.

Bet tai tik maža dalis visų choleros ligonių, sako valdininkai. Daug kartų daugiau jų nepaspėjama sugabenti į ligonines Kalkuttoj ir kituose Indijos miestuose.

Visuotinas streikas suparalyžiavo Brestą

Brest, Francija. — Visuotinas darbininkų streikas per 24 valandas sustabdė fabrikus, gatvekarius, uždarė krautuves ir faktinai suparalyžiavo Bresto miestą ir uostą.

Streikas buvo iššauktas protestui dėl to, kad policija pirmadienį nušovė vieną darbininką ir sužeidė kelias dešimtis. Tą dieną žandarai su ašarinėmis bombomis ir kitais ginklais užpuolė darbininkų demonstraciją. Darbininkai protestavo, kad policija areštavo vieną komunistę Francijos seimo narę ir du Generalės Darbo Konfederacijos vadovus.

Visuotiną streiką antradienį išvien paskelbė Generalė Darbo Konfederacija, socialistinės ir katalikiškos unijos.

Indija gavo paskolą

WASHINGTON. — Amerikonų kontroliuojamas, Pasaulinis Bankas davė Indijai $18,500,000 paskolos. Indija už tuos pinigus pirks iš Amerikos įrengimus elektros jėgainėms statyti.

HIROHITO LANKOSI PAS MacARTHURĄ

TOKIO. — Japonijos karalius Hirohito jau dešimtą kartą lankėsi pas generolą MacArthurą, karinį amerikonų komandierių Japonijai.

Vėliausios Žinios

PRAGA. — Čechoslovakija uždarė Jungtinių Valstijų ambasados žinių įstaigą (Information Service) ir liepė tos įstaigos direktoriui tuojau išsikraustyti.

Čechoslovakijos valdžia pareiškė, jog amerikonai per tos įstaigos laikraštuką ir savo knygynėlius skleidė melų propagandą prieš Čechoslovakų Liaudies Respubliką.

DAMASKAS, Syrija. — Sprogo bomba Amerikos atstovybėje Syrijoje; sužeidė vieną amerikinį marininką.

Beirute, Lebane, taipgi eksplodavo bomba amerikinėje atstovybėje.

Manoma, jog tas bombas užtaisė kraštutiniai Syrijos ir Lebano patrijotai.

Amerikiniai korespondentai praneša, jog tuose kraštuose vis plačiau išsivysto ūpas prieš Jungtines Valstijas.

SAN FRANCISCO. — Rezignuojantis Amerikos oro jėgų sekretorius W. Stuart Symington gąsdino amerikonus, kad Sovietai gali atominiais ginklais, girdi, netikėtai suduot baisų smūgį Jungtinėms Valstijoms.

Symingtonas, kalbėdamas San Francisco Prekybos Rūmuose, todėl šaukė Ameriką juo smarkiau ginkluotis.

PRAGA. — Čechoslovakijos teismas tardo 6 čechus, kaip amerikinės ambasados šnipus, o savo tėvynės išdavikus. Vienas teisiamųjų, buvęs Čechoslovakijos armijos majoras, jau prisipažino kaltu.

HONULULU, Hawaii. — Dar devyni CIO Laivakrovių Unijos nariai ir vienas buvęs mokytojas atsisakė duoti atsakymus į Neamerikinės Kongresmanų Veiklos Komiteto klausimus: "Ar esate, ar buvote Komunistų Partijos nariai? Ar žinote apie komunistus darbo unijose?"

Viso jau 29 asmenys atsisakė išdavinėti Neamerikiniam Komitetui patys save ir kitus unijinius bei politinius veikėjus Hawajų salose.

WASHINGTON. — Valdžia duoda užsakymus pastatyti 2,048 naujus karinius lėktuvus už $1,750,000,000.

Kongresmanų ginklinės komisijos pirmininkas Carl Vinson siūlo dar bent 500 milionų dolerių pridėti naujiems lėktuvams.

Vakarinės Vokietijos premjeras perša atsteigt vokiečių armiją

BERLIN. — Vakarinės Vokietijos premjeras (kancleris) Konradas Adenauer siūlė priimti Vokietija kaip pilnateisį narį į vadinamą "Europos sąjungą" prieš Sovietus. Jisai piršo atgaivinti ir vokiečių armiją.

Tokius pasiūlymus Adenauer davė, kalbėdamas vakariniame Berlyno ruožte. Jis bažijosi, kad Vokietija niekuomet nebūsianti Sovietų sąjungininkė.

Adenauer, baigdamas savo kalbą, pašaukė publiką dainuoti "Deutschland ueber Alles" (Vokietija aukščiau visko). Tai buvo mylimoji hitlerininkų daina. Todėl keli socialistai apleido salę.

Adenauerio kalbos pasiklausyti buvo sušaukta 1,800 vokiečių valdininkų ir anglų, amerikonų ir francūzų karininkų.

Kai 1,500 sustojusių vokiečių raliavo 'Deutschland ueber Alles," tai vakarų karininkai sėdėjo.

7 bilionai dolerių valdžios nepriteklių?

WASHINGTON. — Finansiniai Kongreso žinovai skaičiuoja, jog valdžios išdas per sekamus 12 mėnesių nuo birželio 30 d. turės bent 7 bilionus dolerių nepriteklių. O trumaniški demokratai pranašavo, kad šalies iždas per tą laiką tik 5 bilionais dolerių daugiau išleisiąs, nekaip gausiąs.

1952 metais valdžia įsiskolinsianti dar 7 bilionais dolerių, sako piniginiai Kongreso žinovai.

ORAS. — Iš ryto būsią lietaus; paskui šilta.

Kinų liaudininkai užėmė Lintin salą

HONG KONG. — Kinų liaudies kariuomenė užėmė nedidelę Lintin salą, už 2 mylių nuo anglų kolonijos Hong Kongo.

Čiang Kai-šeko tautininkai naudodavo tą salą kaip kaip savo karinių laivų ir lėktuvų stotį blokadai prieš Kinijos Liaudies Respubliką.

Maskva. — Atlėkė Afganistano žemdirbystės ministras Amir Uddin Khan ir keli kiti valdininkai. Jie ves derybas su Sovietų vyriausybe dėl prekybos sutarties.

Amerika sako, kad Sovietai nušovę neginkluotą jos lėktuvą virš jūros

Reikalauja atlygint už 10 žuvusių Amerikos lakūnų ir nubaust atsakingus sovietinius lakūnus

Washington. — Jungtinės Valstijos bal. 18 d. pasiuntė Sovietų Sąjungai notą, kurioje tvirtina, kad sovietiniai lakūnai nušovę į atvirą Baltijos Jūrą neginkluotą karinį Amerikos lėktuvą balandžio 8 d. Todėl Amerika reikalauja, kad Sovietai atlygintų už sunaikintą lėktuvą ir už 10 žuvusių amerikinių lakūnų ir kad nubaustų atsakingus sovietinius lakūnus.

Amerikinė nota kartu yra atsakymas į Sovietų protestą iš balandžio 11 d., kad Amerikos bombanešis lėktuvas įsiveržė į Latvijos orą, Liepojos srityje.

Amerikos valdžia savo notoje, tarp kitko, sako:

— Jungtinių Valstijų laivyno Privateer lėktuvas apleido Wiesbadeną (Vokietijoj) dėl skridimo per Baltijos Jūrą. Jis buvo visiškai neginkluotas.

Visiems kariniams Amerikos lėktuvams yra griežtai įsakyta neskrist per jokį svetimos šalies plotą, jeigu nėra gauta iš atitinkamos svetimos valdžios aiškus leidimas tokiam skridimui. Jungtinių Valstijų valdžios padarytas tyrinėjimas įtikino ją, kad tas lėktuvas griežtai laikėsi tokių įsakymų ir neskrido per sovietinę ar Sovietu užimtą žeme ar per priklausomus Sovietams artimuosius vandenis.

Pati Sovietų ministerija (savo notoje) pripažino, kad vienas sovietinis lėktuvas - kovotojas šaudė į amerikinį lėktuvą balandžio 8 d.

Jungtinės Valstijos todėl uoliausiai protestuoja prieš ta sulaužyma tarptautinės teisės ir pačių pamatinių taisyklių dėl taikaus santykiavimo tarp valstybių.

Jungtinių Valstijų valdžia reikalauja, kad Sovietų vyriausybė duotų griežčiausius isakymus savo oro jėgoms daugiau nepakartoti toki žygių.

Jungtinių Valstijų valdžia pasitiki, jog Sovietų vyriausybė pareikš apgailestavima dėl tokio neteisėto ir provokacinio savo lakūnu pasielgimo, kad greitai ir aštriai nubaus atsakingus už ta žygi savo lakūnus ir tinkamai atlygins už amerikinių gyvybių ir nuosavybės sunaikinimą be priežasties.

Įsakyta tik sykį per dieną laiškus atnešti

WASHINGTON. — Vyriausias paštų viršininkas Jesse M. Donaldson įsakė tiktai kartą per dieną pristatyti laiškus ir kitus pašto siuntinius. Išimtis bus daroma tik oru siunčiamiems pirmos klasės siuntiniams. Donaldson sako, "reikią lėšas taupyti."

Numatoma, kad bus paleista 10,000 paštininkų.

Prieš tą įsakymą užprotestavo Laiškanešių Unija. Pasipylė ir tūkstantiniai piliečių protestai.

Streikuoja Indo-Kinos paštininkai

Saigon, Indo-Kina.—Paštų darbininkai - tarnautojai išėjo į visuotiną protesto streiką. Streikieriai protestuoja, kad francūzų policija suėmė vieną darbininkų vada. Jisai areštuotas už tai, kad vadovavo demonstracijai prieš atplaukusius Amerikos karo laivus kovo 19 d.

Francūzai valdininkai sako, kad paštininkų streiką iššaukė demokratinės Vietnamo respublikos valdžia. Vietnamas užima trečdalį Indo-Kinos pusiausalio, kurį Francija laiko savo kolonija.

Įžymių amerikonų mirtys

Philadelphia.—Mirė prof. E. Evert Kendig, Temple Universiteto vaistininkystės skyriaus galva, 71 metų.

Philadelphia. — Mirė gerklės ligų specialistas dr. F. Packard, 80 metų.

Miami, Fla. — Mirė J. Mitchell Chapple, laikraštininkas, kalbėtojas ir rašytojas, 82 metų amžiaus.

ROMA. — Vatikanas pasakoja, kad dar nežinąs apie Lenkijos vyskupų sutartį su valdžia.

LONDON. — Anglijos ūkio ministras Hugh Gaitskell pranešė, kad jos pinigų vertė nuo 1939 m. iki šiol nupuolė 48 procentais.

Atkute naciai bjaurioja žydų kapines

Frankfurt, Vokietija. — Iš naujo atkute naciai bjaurioja ardo žydų kapines ir užpuldinėja ju bažnyčias vakarinėje Vokietijos dalyje, užimtoje anglų, amerikonu ir francūzų.

Už tai juos smerkė ir John J. McClov, aukštasis Amerikos komisionierius Vokietijai.

Ginklai Italijos fabrike

Turin, Italija. — Policija sako suradus apleistame geležies fabrike 11 kulkosvaidžių, 62 rankines granatas, du automatinius šautuvus ir 150,000 kulkų. Paskleidė gandus, kad tai buvęs darbininkų ginklų sandėlis.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Išlaisvinti Nazim Hikmet'ą!

Dvylika metų iškentėjęs "demokratinės" Turkijos katorgoje, žymiausias turkų poetas **Nazim Hikmet** paskelbė bado streiką. Jis streiką paskelbė, protestuodamas prieš pasibaisėtinas kalėjimo režimo sąlygas, taipgi reikalaudamas jį išleisti iš kalėjimo.

Kadaise apie šį vyrą Laisvėj buvo rašyta. Jis nusmerktas 28 metams kalėti už tai, kad valdžios agentai rado jo eilėraščių pas Turkijos jureivius. Hikmet'o eilėraščiai yra darbininkiški, liaudiški, nukreipti prieš reakciją.

Nazim Hikmet'as atsisakė bent ką valgyti per 12-ką dienų. Jis visiškai nusilpo; valdžia perkėlė jį į ligoninę.

Šiuo metu Europoje yra sudarytas tarptautinis intelektualų komitetas kovai už Hikmet'o išlaisvinimą.

Amerikoje taipgi prasidėjo bruzdėjimas dėl to paties reikalo.

Turkijos ambasada skelbia, jog, girdi, Hikmet'as esąs komunistas, todėl jis kankinamas, bet toji pati ambasada pripažįsta, jog kalinamasis yra patsai žymiausias Turkijos rašytojas, poetas.

Visa eilė amerikiečių jureivių unijistų jau pasiuntė Turkijos ambasadai Washingtone telegramas, reikalaujant Hikmet'ą išleisti iš kalėjimo.

Labai svarbu, kad Amerikoje prasiplėstų judėjimas už poeto laisvę, nes Turkija iš Amerikos gauna šimtus milijonų dolerių "demokratijai ginti", gi tie šimtai milijonų dolerių yra sudėti amerikiečių darbo žmonių.

Veikti reikia greit!

Patrijotai

Vienas žymiausių Amerikos gengsterių, be abejojimo, buvo Al Capone.

Al Capone, tačiau, buvo "didelis patrijotas" ir komunizmo priešas. Jis buvo, beje, labai religingas vyras: jis žudė žmones ir meldėsi, meldėsi ir keikė komunistus.

Capone buvo turtingas; jo turtai buvo gauti iš gengsterizmo, taip labai prasiplėtusio Amerikoje.

Parnell Thomas, buvęs Neamerikinio Komiteto pirmininkas, taipgi buvo "labai didelis patrijotas" ir komunizmo priešas. Kai jis kovojo komunizmą, tuo pačiu kartu vogė valstybės pinigus. Vėliau pats prisipažino, kad jis tai darė — nereikėjo jokių mysteriškų vaistų, kurie butų vertę jį prisipažinti. Šiandien Thomas kalėjime.

Kitas "didelis patrijotas" — buvęs Bostono miesto majoras James Curley, demokratas ir didelis "kovotojas prieš komunizmą." Šis vyras du kartu buvo baustas už kriminalystes; vieną kartą, neseniai, jis sėdėjo federaliniame kalėjime, iš kur prezidentas jį paleido "dėl silpnos sveikatos."

Bet, štai, "silpnos sveikatos" Curley pasiryžo vykti į Romą, atžymėti ten šventuosius metus, gauti "išrišimą iš visų griekų". O kad jo sąžinė būtų "tyresnė," tai prezidentas Trumanas dovanojo Curley'iui visus nusidėjimus — dovanojo jam bausmę. Šiandien, einant įstatymais, Curley yra "nekaltas kaip aniolas," tarytum jis būtų neatlikęs jokios žulikystės savo gyvenime!

Curley, atsiminkime, yra demokratų partijos šulas, Curley didelis komunizmo priešas, Curley labai dievobaimingas žmogus!

Visa tai vyksta tuomet, kai prezidento Trumano administracija puola progresyvius žmones, piliečius ir nepiliečius.

Šitokie dalykai vyksta Amerikos žmonių akiregyj!

Mūšiai Hainan Saloje

Čiang kai-šekininkai skelbia, jog Hainan saloje, esančioje pietinės Kinijos srityje, netoli Cantono, šiuo metu verda aštrūs mūšiai tarp jų, čiang kai-šekininkų, ir Kinijos liaudies armijos karių.

Net dviejose vietose, sakoma, liaudininkai-komunistai išsodino savo karius. Esą, apie 15,000 komunistinių karių jau tapo iškelta salos pakraščiuose.

Hainan ir Formoza salos ligi šiol buvo čiang kai-šekininkų tvirtovės. Iš ten jie lėktuvais puldavo Kinijos miestus ir žudydavo žmones. Lėktuvai ir bombos, aišku, buvo gautos iš Amerikos.

Jau per tulą laiką čiang kai-šekininkai nuolat skelbė: mes skandiname laivelius, kuriais komunistai bando įsiveržti į Hainan salą. Tokių "nuskandinimų" būdavo šimtai ir jie buvo nuolat kartojami čiang kai-šekininkų pranešimuose.

Žinoma, tai buvo pasakos, o niekas daugiau. Tie pasigyrimai buvo daromi tam, kad suraminus Wall strytą, kad gavus iš jo daugiau ginklų, daugiau pinigų.

Didesnių melagių už čiang kai-šekininkus vargiai kur nors pasaulyje bėra. Jie Kinijos komunistus mušė ir mušė, naikino ir naikino, kol patys buvo iš Kinijos sausžemio išmušti.

Apie 75 nuošimčiai visoki ginklų, kuriuos Amerika davė Čiang Kai-šekui, pateko į Liaudies armijos rankas.

Dabar pasiliko tos dvi didelės tvirtumos: Hainane verda mūšiai. Ši sala, be abejojimo bus liaudiečių išlaisvinta — jei ne šiuo pasimojimu, tai kitu, bet ji bus išlaisvinta. Visi ginklai pateks liaudiečiams.

Tuomet seks Formoza ir kitos, mažesnės salos, kuriose čiang kai-šekininkai dar vyrauja.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KUNIGAS PRUNSKIS SU JUSTU PALECKIU VIENOJE LOVOJE

Marijonų Drauge (bal. 13 d.) kunigas Prunskis paduoda puokštę savo atsiminimų iš prieškarinių laikų. Giriasi, kad jis tikrai vienoje lovoje gulėjęs su Tarybų Lietuvos prezidentu Justu Paleckiu. Tai atsitikę 1938 metais. Jis, Justas Paleckis, ir Alantas su savo žmona buvę Estijos žurnalistų svečiais. Estijos sostinėje Taline jie gavę viso labo tik du kambariu. Vieną kambarį pasiėmė Alantas su žmona, o kitas atiteko Prunskiui su Paleckiu.

Štai tos "istorijos" įdomiausia vieta. Prunskis rašo:

"Tiesą sakant, nedaug laiko tekdavo praleisti kambaryje: buvome tai dainų šventėje, tai ministerijose, tai dalyvaudavome priėmimuose ar vaišinomės Auksinio Liūto restorane, kur mes galėjome valgyti, ko pasirinkdami. O jau žurnalistus globojusios estų įstaigos buvo pasiėmusios sąskaitas sutvarkyti.

"Paleckis pareidavo itin vėlai, sakydavosi su kažkuo matęsis, su kažkuo kalbėjęsis, naujų informacijų gavęs..."

Tuo tarpu kun. Prunskis pareidavęs namo ir prie lovos atsiklaupęs poterius kalbėdavęs. Ryte taip pat eidavęs bažnyčion pasimelsti. Paleckis iš jo nesijuokdavęs, bet sakydavęs: "Na, gerai tu savo pildai, gerai..."

Ir skirtumas tarpe tų dviejų vyrų milžiniškas. Paleckis su naujomis pažintimis, naujomis informacijomis pakilo į Lietuvos prezidentus, o Prunskis su poteriais atsidūrė Chicagoje ir džiaugiasi gaudamas kunigišką žyvnasti Marijonų Draugo pastogėje. Vieną dalyką Prunskis moka gerai: Tarybų Lietuvai liežuvį rodyti ir ją niekinti.

PRELATAS BALKŪNAS Į "BROLIUS KOMUNISTUS"

Tik dabar gavome paskaityti prelato Jono Balkūno spyčių, pasakytą balandžio 8 dieną per radiją. Vienas dalykas jo šioje pralkalboje tikrai naujas, bevelk netikėtinas. Prelatas Balkūnas lietuvius komunistus vadina broliais!

Vienoje vietoje jis įsikarščiavęs sušunka: **"Broliai lietuviai komunistai, liaukitės niekinę savo tėvynę."** Kitoje vietoje vėl gvoltu šaukia: **"Broliai komunistai, ar taip užkietėjo jūsų širdys..."**

Labai įdomu. Tas pat Jonas iki šiol jokių komunistų nepripažindavo lietuviais. Jis pažinojo tik rusus komunistus. Visi rusai jam būdavo komunistai. Ir lietuvis, kuris tik nešokdavo pagal klerikališką muziką, būdavo paskelbiamas "rusu." Todėl, sakome, Balkūno šaukimasis į "lietuvius brolius komunistus" yra labai didelis, svarbus progresas.

Tik vieną dalyką prelatas Jonas Balkūnas ir dabar visiškai pamiršo, atsieit, kad meluoti ir koliotis baisiai nepridera, negražu. Kur ir kaip "broliai lietuviai komunistai niekino Lietuvą?" Kaip tik priešingai. Šiandien lietuviai komunistai, kiek mums žinoma, viešai, garsiai ir atvirai Lietuva didžiuojasi, jos nuveiktus ir veikiamus darbus garsina, ją gina nuo visokių hitlerininkų ir kryžiokų. Jeigu jau kas šmeižia, niekina ir nori Lietuvą amžinai palaidoti, tai lietuviški kryžiokai su prelatu Balkūnu priešakyje. Jau seniai, seniai jie skelbia, kad Lietuvos nebėra. Jau labai seniai jie nėra ištarę nė vieno gero žodelio apie Lietuvą. Jau seniai jie nėra matę nieko gero tuose milžiniškuose pokarinio atsistatymo darbuose, kuriuos taip gražiai ir energingai dirba mūsų senoji tėvynė Lietuva.

PROF. LATTIMORE PATARIMAS

Užpultasis ir "raudonuoju" per reakcijonierius paskelbtasis Valstybės Departmento Tolimųjų Rytų "specialistas" prof. Lattimore viešai prabilo apie Amerikos atsinešimą linkui Kinijos. Jis kalbėjo Jungtinių Valstybių Amerikinės Politinio ir Socialinio Mokslo Akademijos susirinkime. Jis patarė, kad mūsų vyriausybė tuojau atšauktų pripažinimą Čiango režimui. Toks atsisveikinimas su Čiango režimu, jo supratimu, pagelbėtų Jungtinėms Tautoms išeiti iš paralyžiuojančios krizės. Tai būtų ženklas visai eilei valstybių, kurios įeina į Saugumo Tarybą, kad jos gali balsuoti už priėmimą Kinijos Liaudiškos Respublikos atstovų į tarybą ir visus kitus Jungtinių Tautų organus. Dabar tos valstybės negali balsuoti už Kinijos atstovų priėmimą, nes bijo užsitraukti Amerikos rūstybę.

Todėl Saugumo Taryboje negali susidaryti septynių balsų dauguma, todėl visuose Jungtinių Tautų organuose tebesėdi Čiango režimo agentai, ir todėl juos boikotuoja Tarybų Sąjunga ir liaudiškosios respublikos.

Prof. Lattimore nesiūlo, kad Jungtinės Valstybės taip pat tuojau pripažintų Kinijos Liaudiškąją Respubliką, kaip jau yra pripažinusios Tarybų Sąjunga ir Anglija. Kodėl jis tokio žygio nesiūlo? Sunku pasakyti. Labai galimas daiktas, kad jis prisibijo užsitraukti dar didesnės reakcijonierių rūstybės. Antra, jis veikiausia puikiai žino Trumano ir Achesono nusistatymą prieš pripažinimą. Jis gi nenori prieš savo bosus išeiti.

Bet ir šis profesoriaus pasiūlymas susilaukė smarkios kritikos komercinėje spaudoje. Tuojau puolėsi jį sukirsti The New York Times, pats stambiausias didžiojo kapitalo organas. Timesui nepatinka toks pasiūlymas. Jis net esąs pamatiniai klaidingas, nes duodąs pasauliui kreivai suprasti Amerikos veidą ir poziciją.

Kai prof. Lattimore teigia, kad tos kitos valstybės niekados neišdrįs balsuoti už išvalymą Čiango režimo agentų iš Jungtinių Tautų, kol mūsų šalis tebelaiko tą režimą pripažintu tai jis, sako Times, duoda visam svietui suprasti, kad tos šalys yra mūsų šalies kontrolėje. O mūsų šalis, girdi, niekados nėra uždėjus jokios ant tų šalių kontrolės.

Čia, žinoma, didlapis plepa nesąmonę. Formalinė kontrolė nieko nereiškia. Tai kas, kad Amerika nėra viešai ir formaliai uždėjus ant Anglijos, Francūzijos, Argentinos ir kitų kraštų kontrolės. Daug svarbiau neformalinė kontrolė, daug svarbiau tų šalių prasiskolinimas Amerikai, daug svarbiau tų šalių baimė, kad jeigu jos pabalsuos Jungtinėse Tautose prieš Amerikos nusistatymą, jos užsitrauks Amerikos rūstybę ir nebegaus Amerikos bilijonų iš Marshall Plano fondo. Tokia kontrolė nusveria viską. Ir Lattimore sako tiesą, kai jis sako, kad be atviro, viešo ir galutino Amerikos persiskyrimo su Čiango režimu, kuris jokios Kinijos seniai nebeatstovauja, tos kitos šalys nebalsuos už Čiango agentų išmetimą iš Jungtinių Tautų.

Komercinės spaudos to fakto neigimas padėties nepataisys. Su tikrove ir tiesa nesiskaitymas nepagelbės Jungtinėms Tautoms išeiti iš dabartinės krizės.

ATMUŠIME PRIEŠUS

Balandžio 10 d., 1950

Drg. A. Bimbai.

Brangus drauge, reiškiame tau gilią simpatiją dėl užpuolimo per smetoniniai hitlerišKus chuliganus Clevelande!

Nors užpuolimų jau buvo keli, bet fizinės jėgos pavartojime ir sukruvinime esi pirma auka!

Visi suprantame, kad Amerikos lietuviški kunigai, fašistai ir socialfašistai seniai rengėsi pulti pirmiausia progresyvių lietuvių vadus ir tuomi išgązdinti eilinius progresyvius lietuvius, bet jie nedrįso, nes žino, kad tokie veiksmai yra prieš šios šalies Konstituciją ir teises.

Bet, štai, jie susilaukė lietuvių tautos išgamų — Smetonos ir Hitlerio auklėtinių, kurie apie šios šalies Konstituciją ir teises neturi nė mažiausio supratimo, neigi žmoniškumo, bet daug ir per daug fašistinio chuliganiškumo. Ir štai, Amerikos lietuviški fašistai nutarė jais pasinaudoti, nes jie žino, kad gera jų dalis tamsūs. Bet kaip vieni, taip ir kiti labai skaudžiai apsiriks.

Mūsų vadų, kaip ir mūsų eilinių progresyvių lietuvių jie tuomi neišgązdins, o priešingai, jie mus juo daugiau paakstins kovai dėl apsigynimo, nes dabar aiškiai matome ir žinome, su kuo ir kokį reikalą turime.

Taigi, mes manome, kad dabar, kaip niekados nebuvo toks degantis reikalas remti mūsų spaudą, organizacijas ir apsigynimo veiklą.

Mes manome, kad turėtų būti specialis apsigynimo fondas.

Juk negalime leisti fašistiniams chuliganams sunaikinti mūsų atsiektus per daugiau keturiasdešimts metų laimėjimus, kuriais net ir patys chuliganai naudojasi, bet

Įdomu tai, kad net ir komercinė spauda, kuri talpina savo skiltysna čiang kai-šekininkų skleidžiamas žinias apie "laimėjimus," jomis **netiki.** Ji linkusi tikėti Kinijos liaudies pranešimais, kurie visuomet buvo kuklūs ir, žinoma, teisingi.

PASTABOS

Londone staigiai numirė advokatas Halsall, kuris gynė daktarą Klaus Fuchs, kaipo Sov. Sąjungos šnipą.

Kažin kieno ranka Londone prisidėjo prie jo staigios mirties? Jeigu tai būtų įvykę Sovietų Sąjungoje, tai "Naujienos," jų bičiulis "Draugas" ir kiti būtų skelbę, kad Stalino įsakymu jis staigiai numirė, bet dabar tas įvyko Londone, kurį valdo karališkieji socialistai...

★

Tūli senatoriai pataria siųsti atliekamą maisto perviršį Kinijos liaudžiai. Sekretorius Acheson pareiškė, kad šiuo klausimu dar prie jokios išvados neprieita. Girdi, kaip mes galime pasitikėti, kad pasiųstas maistas pasieks tuos, kuriems reikalingas, o ne komunistų tikslams?

Šį klausimą gali išrišti buvęs prezidentas Hooveris. Jis savo laikais Europoje "dalino" maistą tiems, kuriems reikalinga, ir sykiu organizavo kontrrevoliucionierius prieš pažangiąsias valdžias.

★

Kunigų "Amerika" rašo apie kardinolo Spellmano Romoje pasikalbėjimą su spaudos atstovais. Kuomet jie užklausę Spellmaną, ar yra pavojus naujam pasauliniam karui, tai "Amerika" sako:

"Kardinolas pabrėžė, kad karo ženklai nuolat daugėja. Jie tiesiog auga diena iš dienos. Katalikai, šalia visų taikos vilčių, turi būt pasirengę mirčiai."

Jeigu katalikai pradės mirti, o duobkasiai sustreikuos, tai ir vėl kardinolui Spellmanui prisieis streiklaužiauti, su klierikais duobes kasti.

★

Kalifornijos pakraščiuose per keturias dienas kariniai laivai ir orlaiviai "ieškojo" svetimų submarinų. Galų gale išsiaiškino, kad tai koks žioplys, pamatęs Amerikos laivyno laivą, pranešė, jog tai submarinas plaukioja ir dar svetimos šalies.

Išrodo, kad Washingtono pareigūnams greitu laiku vėžiai virs submarinais, o didžiosios žuvys šarvuočiais.

★

Maskvos "Pravda" rašo, kad generolas Eisenhoweris nori karo su Sovietų Sąjunga.

Po antrojo pasaulinio karo generolas Eisenhoweris gavo nuo Sov. Sąjungos labai brangią dovaną. Jeigu dabar kiltų karas, tai, veikiausiai, Eisenhoweris jau gautų dovaną nuo fašistinių valdžių, nes joms pasitarnautų.

★

Kunigų "Draugas" rašo, kad 25 ir 26 kovo buvo pikietuojamas "Laisvės" namas; pikietavę Brooklyno dipukai. Tuo tarpu tomis dienomis jokių pikietų nebuvo.

Išrodo, kad "Draugo" leidėjai, o jį leidžia kunigai, išanksto nustato dipukams pikietus ir jau paskui skelbia, kad jie piketavo. Bet šiuo tarpu suklupo, nes įsakymas neišpildytas.

★

Iš Philadelphijos tūlas jaunuolis, pasivogęs nuo savo močiutės (grandmother) $1,400, atvyko Floridon. Į kelias dienas prašvilpęs tuos pinigus ir pasilikęs be cento, atsidūrė policijos rankose. Beklausinėjant teisėjui Beckham, jaunuolis pasakė, kad jis būsiąs kunigas. Vienok sutinka geriau eiti kalėjiman, negu namo grįžti.

Taip, jau iš jaunų dienų parodo savo nepaprastus gabumus į dvasiškių stoną.

★

Senatorius McCarthy paskelbė, kad Lattimore yra vyriausias Sovietų Sąjungos šnipas. Neamerikinis komitetas pareiškė, kad FBI rekordai rodo, jog jis lojalus šiai šaliai. Dabar McCarthy važinėja po New Yorką ir Philadelphiją beieškodamas šešių liudininkų, kurie liudytų, kad Lattimore šnipas.

Pasirodo, Kristaus išdavimui užteko vieno Judos, o McCarthy dabar ieško net šešių. Juda gavo trisdešimts sidabrinių. Kažin, po kiek mano McCarthy saviems mokėti?

★

"Dirva" praneša: "Iš Rusijos grįžę vokiečiai belaisviai teigia, kad Uralo srityje dar tebegyvena iš Lietuvos ištremtas profesorius Tadas Petkevičius."

Stebėtina, kad jis dar tebegyvena! Turbūt "Dirvos" redaktorius per neapdairumą jį pirmiau nenumarino, o dabar jau pervėlu, nes vokiečiai belaisviai tvirtina, kad gyvena.

★

"Dirva" dejuoja, kad Lietuvoje Sovietai įsakę šiais metais dar smarkiau kirsti miškus.

Iš tikro nemalonus apsireiškimas. Kuomet Lietuvos vaduotojai ją "atvaduos," tai neturės nei stulpų kartuvių įrengimui, tautos vadavimo komitetas turės vežtis kartuvėms medžiagą iš Amerikos.

★

"Dirvoje" tūlas Bronys Raila, po antrašte "Rašalo Ašaros," rašo: "Atvyko Amerikon iš visur išsiblaškę keliolika tūkstančių lietuviškų sielų..."

Kažin kur tos "sielos" savo kūnus paliko? Veikiausiai dabar tos "sielos" ir dūksta, mitingus užpuldinėja, beieškodamos savo kūnų.

★

Tysliava "Vienybėje" sako, kad kongresmanas Clarence J. Brown pasakęs: "Jeigu mes galėtume iškeisti Dean Achesoną ir Gubičevą į Vogelerį, tai mums būtų gerai."

Pasirodo, kad Vogeleris, kurį Vengrijos valdžia nuteisė, kaipo Amerikos šnipą, kaip kam labai brangus, jeigu kongresmanas Brown sutinka už jo išliuosavimą paliuosuoti Gubičevą ir dar magaryčioms pridėti valstybės sekretorių Achesoną.

★

"Amerika" patalpino prelato M. Krupavičiaus kalbą, pasakytą minėjime 16-tos vasario. Jis savo tą kalbą užbaigia sekamai:

"...Laimėjimu tikėkim, laimėjimą pasieksim. Lietuviškasis Dovydas nugalėjo caro Galijotą. Lietuviškasis Dovydas nugalės ir raudonąjį slibiną. Dievas su mumis."

Čia Krupavičius paskelbia du įdomius dalykus: jis suradę kokį ten "lietuviškąjį Dovydą," nugalėjusį caro Galijotą, apie kurį iki šiol mes nieko nežinojome. Antra, jis paskelbė, kad Dievas su jais. Vadinasi, bėgdami iš Lietuvos su hitlerininkais, jie ir Dievą išsivežė ir dabar giriasi, kad jis su jais. Bet ir Dievas, kaipo visagalis, nepadeda Lietuvą išlaisvinti. Veikiausiai Dievas mato, kad jie netinkami Lietuvą valdyti.

V. Paukštys.

LONDON.—Anglijos valdžia skelbia, jog pernai anglai pagamino 8 nuošimčiais daugiau fabrikinių dirbinių kaip 1948 metais.

KARINĖS NERVŲ DUJOS

Detroit. — Generolas A. C. McAuliffe sakė, jog Amerika turi tokių dujų, kad galėtų nusilpnint rusam nervus iki pasidavimo. Bet jis pripažino, kad ir Sovietai, matyt, turi tokių dujų.

jie, kol kas, to nemato.

LLD Kuopos Koresp.
V. Ž.

TARYBINIS RUBLIS

Rašo *N. V-is*

Tarybinės Vyriausybės nutarimu nuo šių metų kovo 1 dienos nutrauktas rublio kurso nustatymas užsienio valiutų atžvilgiu Amerikos dolerio baze. Dabar rublio kursas nustatytas aukso pagrindu. Rublio aukso turinys nustatytas 0,222168 gramo gryno aukso. Rublio kursas nustatytas 4 rubliai už vieną Amerikos dolerį — vietoje nuo 1937 metų metų buvusio 5 rublių 30 kapeikų kurso. Naujasis rublio kursas anglų sterlingų svaro atžvilgiu — 11 rublių 20 kapeikų vietoje buvusio 14 rublių 84 kapeikų kurso. Pakeistas rublio kursas ir kitų užsienio valiutų atžvilgiu.

Tos priemonės sukeltos tarybinio rublio perkamosios galios išaugimu ir kapitalistinių šalių valiutos nuvertinimu.

Tarybų Sąjunga per trumpą laiką atkūrė savo ūkį nuo karo sugriovimų ir likvidavo karo padarinius pinigų apyvartos srityje. 1947 metų gruodžio mėnesį Tarybinė Vyriausybė įvykdė piniginę reformą ir išėmė iš apyvartos nereikalingus pinigus, pakeitus juos pilnaverčiu tarybiniu rubliu. Kartu buvo panaikintos kortelės maisto ir pramonės prekėms ir visur įvesta laisva ir atvira prekyba visomis prekėmis. Laimėjimai, vystant šalies liaudies ūkį, įgalino per dvejus su viršum metus tris kartus sumažinti kainas masinio vartojimo prekėms: 1947 metų gruodžio mėnesį, 1949 metų kovo mėnesį ir 1950 metų kovo mėnesį. Rublio perkamoji galia pakilo dvigubai jau po pirmojo kainų sumažinimo. Po antrojo kainų sumažinimo gyventojai galėjo už kiekvieną rublį pirkti dar daugiau prekių.

Nuo šių metų kovo 1 dienos bendras kainų sumažinimas visų prekių atžvilgiu sudarė vidutiniškai apie 21 procentą, o kasdieninės paklausos prekių atžvilgiu — žymiai daugiau: duonai ir miltams nuo 20 iki 30 procentų, mėsai nuo 24 iki 35 procentų, svietui ir margarinui nuo 30 iki 35 procentų, muilui nuo 40 iki 50 procentų ir t.t. Kartu su kainų sumažinimu Tarybų Sąjungoje vis labiau auga prekių gausumas. Svarbu pažymėti, kad tarybinėje valstybėje įvykdytas kainų sumažinimas paliekant pirmesnį darbo žmonių darbo užmokesčio lygį. Dar daugiau, TSR Sąjungos gyventojų piniginės pajamos sistematingai, metai po metų, vis labiau didėja.

Kitaip yra kapitalistinėse šalyse, kur pinigų apyvarta patiria vis didesnę ir didesnę suirutę. Piniginės reformos, įvykdytos po karo eilėje Europos valstybių, neatvedė į valiutų stabilizavimą. Ten vėl didėja pinigų išleidimas, jų kursas krenta, o kainos nesulaikomai kyla. Antai, prancūzų frankas nuo karo užbaigimo buvo nuvertintas šešis kartus, o palyginti su prieškariniais 1937 metais — keturiolika kartų.

1949 metų rugsėjo mėnesį Anglija įvykdė sterlingų svaro devaliuaciją, sumažinus jo kursą 30 procentų Amerikos dolerio atžvilgiu. Dėl anglų svaro kritimo buvo devaliuotos dar 23 kapitalistinių šalių valiutos.

Tačiau Amerikos dolerio pergalė kovoje su sterlingų svaru anaiptol nereiškia, kad pats doleris yra pastovus. Jo kursas tarptautinėje rinkoje krito, maždau, du kartus palyginti su prieškariniu. Esant oficialiam kursui 35 doleriai už trojinę unciją (31,1 gramo) aukso, faktiškoji aukso kaina laisvoje rinkoje eilėje šalių yra 60-70 dolerių už unciją.

Su valiutų kritimu nenutrūkstamai susijęs prekių kainų augimas, pilnutinai guląs ant darbo žmonių pečių. Jungtinėse Amerikos Valstybėse maisto dalykų kainos 1949 metų pabaigoje buvo tris kartus didesnės už prieškarines. Tuo pačiu metu Amerikos monopolijų pelnas 1948 metais siekė 21 milijardo (bilijono) dolerių ir palyginti su 1938 metais padidėjo septynis kartus. Anglijoje, nepaisant to, kad paliktos kortelės svarbiausiems produktams, kainos yra du su viršum kartų aukštesnės už prieškarines.

Tarybų Sąjungoje 1949 metais prekių pardavimas gyventojams prašoko prieškarinį lygį. Palyginti su prieškariniu metu ypač padidėjo sviesto ir aliejaus, cukraus, mėsos, žuvies, makaronų gaminių, vilnonių, šilkinių ir medvilninių audinių pardavimas. Anglijoje gi vidutiniškasis vienam žmogui svarbiausių produktų suvartojimas šiuo metu yra žymiai mažesnis už prieškarinį (mėsos — 28 procentais, sviesto — 40 procentų, bekono — 55 procentais ,ryžių — 50 procentų, cukraus — 10 procentų). Dar sunkesnė darbo žmonių būklė tokiose šalyse, kaip Prancūzija, kur maisto kainos 20 kartų aukštesnės už prieškarines, o Italijoje — beveik 60 kartų.

Valiutų krizė kapitalistinėse šalyse ir tarybinio rublio sustiprinimas atspindi dviejų įvairių ūkio sistemų — socialistinės ir kapitalistinės — vystymosi rezultatus.

Šalyse, kurios pavaldžios kapitalui, auga ekonominė krizė, didėja nedarbas, s m a r kėja imperialistinis konkuravimas, aštrėja nesutaikomi prieštaravimai tarp darbo ir kapitalo. Organinis ekonomikos suirimas — štai kas ten pakerta pinigų apyvartą. Todėl nebepasiseka ir pasmerkti žlugimui mėginimai sanuoti kapitalistines valiutas. Taip pat bergždi ir mėginimai planuoti kapitalistinį ūkį ir įspėti ekonomines krizes buržuazinėse šalyse.

Tarybiniai pinigai yra visų tvirčiausioji valiuta pasaulyje kaip tik dėl to, kad jie remiasi planine socialistine ekonomika, pagrįsta visuomenine gamybos priemonių nuosavybe. Tarybinis ūkis nežino krizių ir depresijų. Pagrindinės prekių masės gamyba bei apyvarta Tarybų Sąjungoje įvykdoma valstybės nustatytomis kainomis. Tuo padaromi neįmanomu stichiniai svyravimai ir spekuliatyvinis kainų kėlimas — įprasti reiškiniai kapitalizmo sąlygomis.

Rublio perkamosios galios tvirtumo ir sistemingo kilimo pagrindas yra nenukrypstamas socialistinės gamybos augimas. Per paskutiniuosius 20 metų, nuo 1929 iki 1949 metų imtinai, bendroji TSR Sąjungos pramonės produkcija išaugo daugiau kaip 8.5 karto. JAV per tą pat laikotarpį ji padidėjo nežymiai daugiau kaip pusantro karto, Anglijoje — mažiau, kaip pusantro karto, Prancūzijoje sumažėjo 10 procentų.

Bendroji žemės ūkio produkcija TSR Sąjungoje 1949 metais prašoko prieškarinį lygį ir artimiausiais metais užaugs dar daugiau.

Spartūs gamybos tempai ir sistematingas produkcijos savikainos mažinimas užtikrina stambias sankaupas socialistiniame ūkyje. Šios sankaupos yra pagrindinis šaltinis toliau plėsti gamybą, vystyti socialines kultūrines priemones ir stiprinti tarybinės valstybės gynybinį pajėgumą. Tos pačios sankaupos yra rezervas nuosekliam kainų mažinimui.

Spartiems ūkio išsivystymo tempams, o kartu ir rublio pastovumo užtikrinimui milžinišką reikšmę turi tai, kad tarybinis biudžetas yra nedeficitinis, ir jo gamybinis pobūdis. Liaudies ūkiui, statybai ir socialinių - kultūrinių įstaigų išlaikymui finansuoti 1949 metais buvo paskirta 65 proc. visų TSR Sąjungos valstybinio biudžeto išlaidų. Tuo tarpu JAV biudžete 1949 - 1950 metams 68 procentus sudarė karinės išlaidos, o biudžete 1950 - 1951 metams jos sudarys jau apie 76 procentus. Ginklavimosi lenktynės ir agresorių blokų organizavimas veda kapitalistinių šalių biudžetus į deficitus ir į jų finansinį suirimą.

Tarybinio rublio sustiprinimą lydi TSR Sąjungos nacionalinių pajamų augimas. 1949 metais jos buvo jau 36 procentais didesnės už prieškarines. Darbininkų ir tarnautojų pajamos per ta pat laikotarpį padidėjo 24 procentais ir valstiečių pajamos — daugiau kaip 30 procentų. Kapitalistinių šalių darbo žmonės nė svajoti negali apie tokį gerovės pakilimą. Ten auga nedarbas, mažėja darbininkų ir tarnautojų realusis darbo užmokestis, smunka farmerių pajamos.

Rublio pervedimas į aukso bazę — nauja stambi socializmo pergalė, turinti didelę tarptautinę reikšmę. Ji dar labiau pakels TSR Sąjungos ekonominę galybę ir sustiprins jos pozicijas lenktyniavime su kapitalizmu. Rublio pervedimas į aukso bazę dar labiau suglaus su Tarybų Sąjunga liaudies demokratijos šalis, tvirtai įstojusias į planinės socialistinės ekonomikos sukūrimo kelią. Glaudus ūkinis bendradarbiavimas su Tarybų Sąjunga apsaugos jas nuo pasaulinės kapitalistinės rinkos anarchijos ir padės jų tolesnei sparčiai pažangai.

ANGLIJA ATMETĖ VENGRIJOS PROTESTUS

London. — Vengrija atsiuntė Anglijai dvi protesto notas. Protestavo, kad anglai negrąžina Vengrijai turtų, kuriuos naciai išplėšė, ir kad Anglija gaivina hitlerinę politiką vakarinėjo Vokietijoje.

Anglų valdžia atmetė abudu protestus.

Laiškas iš Lietuvos

A. Kiškiūnas, Hartford, Conn., gavo laiška iš Tarybų Lietuvos nuo giminaitės dar pereitų metų pabaigoje, bet tik dabar prisiuntė mums jį pasiskaityti. Laiške randame įdomių, Amerikos lietuviams žingeidžių minčių, todėl žemiau įdedame iš laiško ištraukas.

1949 m. lapkr. mėn. 28 d.

Brangus Dėde ir
visi kiti giminės!

Sveikinu aš jus visus linkėdama daug laimės ir sveikatos Jūsų gyvenime, darbe bei užsimojimuose.

Visų pirma aš noriu parašyti, kad gavau šiomis dienomis nuo Jūsų laišką, rašytą 1949 m. spalio mėn. 15 d., t. y., kad laiškas labai neilgai buvo kelionėje. O vasarą aš buvau gavusi nuo jūsų laišką per 8 dienas. Tai reiškia, kad paštas dirba neblogai, žinoma, vieną kartą ateina paštas greičiau, kitą vėliau, bet kokios tai priežastys, tai negaliu žinoti. Tačiau kartu padėkojant jums už taip brangius ir mūsų laukiamus laiškus, tenka apgailestauti, kad jūs nebegaunate mano laiškų, nors aš rašiau keletą. Taip pat buvau siuntusi laikraščius, bet visa tai, matyti, dingsta kelyje ar kur nors.

Mes gyvename beveik po senovės, sveiki ir gyvi. Gyvename ir dirbame tose pačiose vietose. Taigi ir gyvenimas savo pastovumo nepakeitė. Tačiau mes daug geriau gyvename negu palyginti dešimts metų atgal. Vienu žodžiu, gyvename ir džiaugiamės, kad turime gyvenimą, tarybinį gyvenimą, proletariato gyvenimą, kuriame gyventi yra gera ir smagu.

Jūs, Dėde, neišsivaizduojate, koks pas mus dabar gyvenimas. Kaip sparčiai iš griuvėsių kyla miestai, kokiu mostu plinta kultūrinis gyvenimas mūsų šalyje. Jeigu paimti ir palyginti, kiek pas mus buržuaziniais laikais mokėsi studentų vidurinėse bei aukštose mokyklose, tai matysime, kad dabartiniu metu 3 ir daugiau kartų daugiau. O kaip išsiplėtė mokyklų tinklas, tai jau ir nėra ką ir bekalbėti. Kaimas taip pat persitvarko naujais pagrindais, kur kuriasi kolektyviniai ūkiai, žmonės pradeda dirbti bendrai, kas žymiai pagerino valstiečių gyvenimą, nes dabar daugiausia žemės ūkyje dirba mašinos.

Jūs, dėde, rašote, kad jums iš laikraščių neaišku, kodėl visur rašoma tik procentais, o skaičių nėra, tai aš dėl to turiu pasakyti tiek, kad tai būtų milžiniški skaičiai, kuriuos apibūdinti pilnai pakanka procentais, nes tas viskas aišku.

Gyvenimas pas mus gerėja ir gerės, tą rodo faktai, nes pas mus nėra nei bedarbių, nei ekonominių krizių. Be to, mūsų socialistinė šalis negrasina karu bei mirtimi kitoms tautoms, negamina ginklų masinėms žudynėms, kaip visa tai daro kapitalistinis pasaulis, o visus pačius naujausius išradimus, kaip ir atominę energiją pritaikė taikiems kūrybiniams reikalams žmonių gerovei kelti. O visa tai yra dėl to, kad savo gyvenimą mes tvarkome patys, pas mus nėra jokio skirtumo nuo fizinio darbo, mokslinio darbo, darbininkas, karys, bei tarnautojas, nežiūrint tautybės bei veido spalvos, ranka rankon žengia per socializmą į šviesesnį gyvenimą —į komunizmą. Ir dėl to mes nė truputį neabejojame, esame visapusiškai įsitikinę.

Darbo žmogaus pragyvenimas pas mus yra, kaip aš jau buvau rašiusi nekartą, neblogas. Pav., aš uždirbu 1000 rb. Tai jų man pilnai užtenka pragyvenimui. Turiu 2 kambarius ir virtuvę... Aš dirbu dabar ir tuo pačiu metu mokausi, nes pas mus dabar visos sąlygos yra mokytis, mokslas nemokamas. Namuose pas mus jau dabar daugumas turi radiją, net kaimuose, elektros šviesą. Ko dar taip neseniai nebuvo ir galvoti negalvojo.

Dabar ir jūs, Dėde, nebepažintumėte savo gimto kaimo, kaip viskas pasikeitė, kaip gražu. Žinoma, jums ir pačiam, dėde, aišku, kad yra tokių žmonių, kurie to nemyli, socializmas jiems tai monas, kurie visokiais būdais nori apšmeižti Tarybą Sąjungą. Be abejo, kad jie suinteresuoti, kad darbo žmogus būtų kuo tamsiausias, ir visokiais būdais bandė jį užgniaužti, bet kiekvieną kartą priešo kardas atsimuša į d a r b o žmogaus krūtinę — užgrūdintą sunkaus gyvenimo, kokį dar jums pačiam, Dėde, teko patirti iš mažų dienų, ką aš atsimenu pagal mamos pasakojimus. Šiandien prieš mus tokie žmonės, kurie neina su gyvenimu, virsta į šiukšles, o jos gauna vietą istorijos šiukšlyne. Socializmo idėjų nesulaikys niekas, nes nebuvo dar tokios jėgos. O jeigu pabandytų, tai kapitalistai patys suduš, kaip paklydęs laivas į uolą. Tą rodo visas jau pergyventas laikas, ką mes suspėjome įsitikinti.

Dėde, pas mus tiek praeitą žiemą buvo šilta, taip pat buvo gera vasara, užaugo javai, daržovės, ypatingai buvo daug obuolių, kas duoda dar geresnes sąlygas darbo žmonių butinės gerovės pakėlime. Pas mus seniai jau nėra kortelių jokioms prekėms. Ir nuolatos viskas pinga.

Pas mus dabar labai sutvarkyta susisiekimas, traukiniai eina kas kelios valandos, pradėjo vaikščioti net greitieji traukiniai, kas buvo mums labai didelė naujiena, nes nebuvome matę to anksčiau. Plentais vaikšto autobusai. Miestuose kas dešimt minučių kursuoja tramvajai--moderniški tramvajai.

Nu, bet, atrodo, užteks po-

(Tąsa 4-me pusl.)

Brooklyno ir apylinkės lietuviai! -- Ateikit pamatyti naujos, jaudinančios trijų veiksmų dramos

"NESUSIPRATIMAS"

Stato scenon
BROOKLYNO LIETUVIŲ LIAUDIES TEATRAS
vadovaujant JONUI VALENČIUI

Sekmadienį, Balandžio 23 April, 1950

LIBERTY AUDITORIJOJ

110-06 Atlantic Avenue — Richmond Hill, N. Y.

PRADŽIA LYGIAI 4:30 VAL. PO PIETŲ
Įžanga $1.25, įskaitant taksus

"Vakar, valydama kambarius, aš netikėtai užkliuvau, va, ant šito. 'Kas viduje?' klausiau savęs. Neiškenčiau ir atidariau. Štai kas!.. Prašau pažiūrėti, kurie norite..."
(Šiurpu nukrečianti scena iš pjesės "Nesusipratimas."

Vaidina rinktiniai Lietuvių Liaudies teatro aktoriai: Adelė Rainienė, S. Dzūkas, Eva T. Mizarienė, Jonas Valentis, Elena Brazauskienė, Juozas Byronas, Aldona Aleknienė, Juozas Judžentas, Kastė Rušinskienė, Povilas Alekna ir Alekas Nevinskas.

Nei vienas lietuvis neprivalo praleisti progos nepamatęs šio naujo veikalo, liečiančio dabartinį Amerikos lietuvių gyvenimą ir jų santykius su dipukais.

PO SPEKTAKLIO TĘSIS ŠOKIAI! — Kviečia RENGĖJAI.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ

3-21-50 —23—

APYSAKA

Parašė A. GUDAITIS—GUZEVIČIUS

(Tąsa)

— Te tau, žmogel, naujas!... A-liu-mi-ni-jaus!

Klebonas tokiu įtikinamu balsu pakartojo "a-liu-mi-ni-jaus" ir taip rimtai iškėlė pirštą aukštyn, jog Gendvilis giliausiai įsitikino, gavęs naujo šventojo — *Aliuminijaus* medaliką.

Taip jis ir pasakė namiškiams, parėjęs iš miestelio.

Palikęs kunigui "ant mišių," Gendvilis retai kada neparsinešdavo namo medalikėlį arba margiausiai išgrąžintą kokio šventojo paveiksliuką. Paveiksliukus jis padėdavo "šuplėdoj," prikaltoj užstalėje, kur nuolatos buvo dedami visoki rekvizicijų rašteliai, o taip pat avikirpės žirklės, adatų prismaigstyti pirktinių siūlų kamuoliukai ir didžioji Gendvilienės maldaknygė.

Kone visa kairioji gryčios siena buvo išmarginta šventais daiktais, o dar ant lango stovėjo kryžiukas su alavine mūkele, velykinė kempė, grabnyčios galelis ir buteliukas su margu popierėliu ant šono — "Bom-Balzam," Gendvilių paskirtas šventintam vandeniui laikyti.

Ten pat kadaravo seni, juodai sunešioti škaplieriai, vienuoliškas rožančius stambiais kukaviniais poteriukais ir plonos grandinėlės su apskritais medalikais.

Medalikėlius Gendvilis kabino kiekvieną ant atskiros vinies, kurių visa eilė buvo prikalinėta tarpulangėje, po didžiaisiais "abrozais." Toje garbingoje eilėje Gendvilis įkalė dar vieną vinį ir, pakabinęs ant jos sidabru blizgantį ritinėlį, suklupdė visus savo vaikus ir įsakė jiems poteriauti naujojo užtarytojo garbei.

Tačiau "šventojo Aliuminijaus" užtarimo jis neišmeldė.

Vieną rytą paskubomis užbėgęs Deksnys sukėlė visus jo namus ant kojų:

— Pas jum gali krėst!

Daug neaiškindamas, Deksnys paminėjo dar tik Matausą ir Laužadį, bet ir to užteko, kad Gendviliai kaip be galvų liktų...

Tą pačią dieną su didžiausiu triukšmu atbildėjo dvi fūros vokiečių, kurie tuoj apsupo Gendvilio sodybą ir puolė į trobą, į tvartuką, į daržinę. Storas, kaip kubilas, beveik be sprando, trumpomis kojomis ir rankomis, vokietis grūmojo kieme susikūprinusiam vienplaukiui Gendviliui. Pas patį šulinį, kiemo gale, įsitvėrę motinos sijono, spoksojo nusigandę Gendviliukai varvančiomis nosimis. O toliau, atšlaimėlyje, už bulvių duobės, statinį įsikabinusi, nejudėdama, keistai pritūpusi, lyg prismeigta prie vietos, stovėjo senoji bobulė.

Matausho nebuvo nė pėdsako, bet daržinėje vokiečiai užtiko po šiaudais slėpininką, ir netrukus, pririšę virvę prie užpakalinės kojos, ištempė į kiemą metinę peniūkšlę. Užrietusi buką snukį, degloji taip atkakliai žvygavo, taip draskėsi, jog vokiečiai, mėginusieji ją gyvą ir sveiką įversti fūron, negalėjo jos įveikti. Tik veltui prakaitavo, stumdėsi, tampėsi, grūmėsi krūvoje ir keikėsi.

Pagaliau peniūkšlė ištrūko iš jų rankų ir kriuksėdama pasileido į kaimo gatvę. Palinksmėję vaikai nusivijo ją už namų. Bet iš kiemo tuojau papoškėjo keli šūviai. Gendviliukai klykdami subėgo į trobą. Gendvilienė tik žegnojosi ir drebėjo, o bobulė, iš baimės neištvėrusi, atšoko nuo tvoros, pro kurios statinius vokiečiai šovė kiaulę, ir paleido, po sijonu paslėptą, žąsį. Susigriebusi, ji tuoj sugrįžo ir nusitvėrė jau kaklą ištempusią ir sugagenusią žąsį, bet buvo per vėlu: storasis vokietis jau pamatė ją. Akimirksnį jis žiobčiojo nustebęs, paskui prišoko prie bobulės, urgzdamas išplėšė iš jos rankų gagenantį paukštį ir įmetė jį fūron, sutriuškinęs jam galvą šautuvo buožgaliu.

Netrukus fūron buvo įversta ir pašautoji kiaulė.

Tuo ekspedicija pasibaigė, ir vokiečiai išvyko iš kaimo, daugiau nieko nepalietę.

Bet Gendvilis, senu maišu pasibalnojęs kumelę, nusekė vokiečius ligi pat kreizo, o ten prilipo — kaip smala:

— Duokit raščiuką!

Jį apstumdė ir išvarė, bet jis vėl sugrįžo. Jį vėl išvarė. Jis ir vėl sugrįžo, ir tada storasis vokietis parašė jam kvitą.

Parjojęs namo, Gendvilis apramino žmoną, kad už deglįją vis dėlto vokiečiai sumokės:

— Va, ir kvitunciją surašė.

Bet tos "kvituncijos" niekas nemokėjo perskaityti Rugeliuose, ir Gendvilis, porai dienų praslinkus, dar sykį pasiryžo nujoti su ja į miesčiuką — pas klebonį...

— O gal visai ne sūnaus ieškojo, — apramino jį kunigas. — Dėl sūnaus, tai ko čia daug kalbėt. Tegu tik ateina klebonijon, nieko nesibijodamas. Ko jam slapstytis, však, ne žmogų užmušęs! Aš jam vietą parūpinsiu... Turiu aš tokią vietą jaunam žmogui, jaunam ir narsingam!...

— Agi, kvitunciją? — nedrąsiai užsiminė Gendvilis vokiečių duotą raštelį.

— Tai kad neaišku čia... Niavet neinskaitau...

Gendvilis labai nusiminė:

— Kad jau nė kunigėlis nebeišskaitė... Nebežinau, nė kas daryti...

Parjojo jis namo toks priblokštas, jog jo žmona šoko jį girdyti liepžiedžiais:

— Kadgi tu jau ir in žmogų nebe panašus!...

* * *

Tuo tarpu Matausas atsiuntė žinią, kad jis "gyvas, sveikas ir spiauna ant vokiečio," jei, girdi, dar jo ieškos, tai į kaimą jis daugiau nebesugrįš, o "laikysis Salagiry, prie Ignasiaus partizanių!..."

Su tomis žiniomis atėjęs pas Gendvilį, Deksnys rado jį su varine viela rankose varstant pabertus ant stalo didelius kukavinius rožančiaus poterėlius...

— Ką čia dirbi, seni?

— Rožančių.

Šalia gulėjo balzganai švytintis metalo skrituliukas. Deksniui tuoj kilo noras pasišaipyti:

— O čia kas?

Gendvilis nenorom paaiškino, kaip jam buvo paties klebono dovanotas "šventasai Aliuminijus."

Deksnys tik galvą pakraipė:

— Liuminijus?... Ant mišių davei?... Dvidešimt markių?...

Paėmęs medaliką, jis ilgai vartė jį rankose, paskui tik nusikvatojo:

— Taigi čia Vilniaus aštriabramska! Ak, tu, šventakupri, tujen! Liu-mi-nijus! Iš liuminijaus man plienčikai cigarnyčią atliejo, va!...

Jie sulygino metalą. Deksnio kandiklis suktinėms rūkyti buvo kiek aptemęs, ir Gendvilis nenorėjo pripažinti, kad tai ta pati medžiaga.

— Nešnekėk! Ką tu sau manai? Dvidešimt markių!

Bet karūnuotą "matkibožę" jis vis dėlto jau visai gerai įžiūrėjo, tik jam buvo pasiutusiai gėda prisipažinti. Jis nukreipė kalbą į raštelį, kurio net klebonas negalėjo perskaityti. Bet ir čia Deksnys turėjo paruoštą žodį:

— Nešk pas mokytoją! Jam nėr tokių raštų, kad neišskaitytų!

Ir negana, kad prisišaipė iš to senio tiek, kiek tik norėjo, — dar prispyrė jį kartu nueiti pas mokytoją.

Mokytojas Didžkus jau buvo pasitaisęs po iškvietimo į stovyklą, bet dažnai dar sugrįždavo patalan ir išgulėdavo kelias paras, iki atslūgdavo nepaliaujamų galvos skausmų priepuoliai. Vavyla padejuodavo, kad "vokiečių pirtis" buvusi mokytojui sunkiau pakelti, negu "šiltinės zaraza." Tačiau pats mokytojas niekuo nesiskundė ir kiekvienam užsukusiam pas jį pagalbos ar patarimo visada skubėdavo padėti.

Mokytojas, permetęs akimis kreivai sustatytas mažaraščio raides, tuoj padėjo kvitanciją ant stalo; išklausinėjo viską, surašė, o tik paskui išvertė kvitanciją žodis žodin:

Das war einst deine Sau, jetzt ist es meine Sau. Du! Sei blos selbst nicht keine Sau, sonst kriegst du eins in die Frette.

— Hans Nimmermehr.

(Buvo kadaise tavo kiaulė, dabar tai mano kiaulė. Tu! Pats nebūk kiaulė, nes gausi snukin. — Hansas Niekados.)

(Bus daugiau)

Dr. S. Matulionis

Iš kur kilęs žmogus

(Tąsa)

Reikia taip atsakyti: ir pitekantropas, ir geidelbergietis, ir neandertalietis, ir išmintingasis žmogus yra ta pati vystymosi eilė; beždžionės —žmogaus tolimesnis žmogėjimas vyko šitų rūšių vienos į kitą perėjimo keliu. Žmogus kilo iš vienos kurios išmirusių beždžionių — žmonių rūšies, bet tas procesas vyko ne vienoj kurioj vietoj, bet daugelyje vietų, ten, kur susidėjo palankesnės sąlygos žmogėjimo procesui.

Tuo būdu mes matome, kad moksle yra tvirtai nusistačiusi nuomonė, kad žmogus nėra kilęs stačiai iš beždžionių, bet kad artimiausiu ir beždžionių ir žmogaus pirmtakūnu buvo beždžionės—žmonės (pitekantropai), kurių vieno tipo liekanas dabar radę Javos saloje. Jų ainių vystymasis ėjo dviem skirtinais krypsniais: vieni prisitaikė prie gyvenimo medžiuose ir paliko antropoidais; kiti, apsigyvenę ant žemės, ėmė vaikščioti stačiai; iš jų išsivystė žmogus.

Pagaliaus lieka atsakyti da į porą paprastai pas skaitytoją iškylančių klausimų. Paprastai užduodamas klausimas: ar žmogus kilęs iš vienos prabočių poros ar iš kelių? Taip sako tikybinė pasaka, bet mokslas griežtai ją atmeta, nes tai, kaip matėme, yra tiktai pasaka, nieko bendro su mokslo daviniais neturinti. Statant dalyką moksliškai, tokis klausimas apie žmogaus kilimą iš vienos poros negali iškilti. Evoliucijos teorija taip riša tą dalyką. Nauji organų prisitaikymai ir laipsniais jų pasikeitimai turėjo pasireikšti tūlos gyvulio rūšies asmenų masėje, tuose, kurie gyveno tolygiose sąlygose, nors ir ne pas visus vienodai. Vieni labiaus, kiti mažiaus pasikeitė, vieni ėjo pirmyn savo vystymesi, kiti atsilikdavo. Pagalios tūla asmenų dalis išsiskirdavo savo įgytomis ypatybėmis ir duodavo pradžią naujai formai, su naujomis žymėmis ir gabumais. Ir taip, šimtams tūkstančių metų bėgant, išsivystė tas tipas, kurį mes žmogumi vadiname. Išmintingojo žmogaus tipas išsivystė iš pirminio žmogaus tipo.

Antras klausimas labai tankiai užduodamas: "kodėl gi dabar beždžionės nevirsta žmonėmis?" Atsakydami į šį klausimą, mes turime pirmučiausia dar kartą pabrėžti, kad žmogus nėra kilęs iš beždžionės, kad artimiausiu žmogaus bočiumi buvo ne beždžionė, bet kokis tai gyvulys pusiau beždžionė pusiau žmogus, iš kurio išsivystė dvi šakos: beždžionės ir žmonės, su organizmais, prisitaikiusiais prie visiškai kitokių gyvenimo sąlygų. Beždžionių organizmas taip nutolęs nuo žmogaus organizmo, kad laukti jų pasikeitimo į žmogų reiškia nesuprasti evoliucijos teorijos pagrindų. Šitai taip negalima, kaip žmogui negalima virsti beždžione. Jeigu beždžionė dėl kokių nors priežasčių priversta būtų nusileisti nuo medžių ir gyventi kaip žmogus, tai nemokėdama gerai vaikščioti, neturėdama jokių įrankių, ji tuč tuojaus paliktų plėšriųjų žvėrių sudraskyta. Pagalios tas patsai žmogus, turėdamas įrankius ir gerai prisitaikęs gyventi ant žemės, išnaikintų jas pirmiaus, negu jos suspėtų įgyti nors vieną naujoms gyvenimo sąlygoms naudingą ypatybę.

XIV

Darbas sutvėrė žmogų

Svarbiausias žmogaus istorijoj periodas yra tas, kuomet mūsų artimiausi į beždžionę panašūs bočiai iš keturkojų gyvulių virto dvikojais, kitaip sakant, kuomet jie ėmė stovėti ir vaikščioti ant pasturgalinių kojų.

Pirmučiausiai reikia atsakyti į klausimą, dėlko būtent mūsų į beždžionę panašūs bočiai pradėjo vaikščioti dviem kojom? Šis klausimas mokslininkų dar nevisiškai išaiškintas. Galimas daiktas, kad mūsų keturkojai gentainiai priversti buvo gyventi ne tik girioj, bet ir atvirose vietose, ir dėliai to jiems neišvengiamai prisiėjo nusileisti nuo medžių ir vaikščioti ant lygios žemės. Bet vaikščioti keturpėkštiems jiems buvo be galo nepatogu: rankos kliudė, t. y. pirmgalinės galūnės, kurios pas jas buvo pritaikytos ypačiai laipioti. Aišku, kad joms buvo viena tik išeitis, būtent — naudotis pasturgalinėmis galūnėmis, t. y. kojomis. Aišku, kad geriausiai vaikšto tos būtybės, kurios stovi stačios. Tos iš jų, kurios šiuo žvilgsniu buvo mažai pavykusios, negalėjo skubiai pabėgti nuo plėšraus žvėries ir dėliai to žūdavo. Tuo būdu ir čia veikė natūralė atranka: dvikojės išgyveno, keturkojės išmirė. Suprantama, kad šitai įvyko ne iš karto, bet palengva, žymaus laikotarpio bėgyje. Bet svarbu tat, kad žmogui pradėjus vaikščiot pasturgalinėmis kojomis, rankos vis labiaus darėsi nereikalingos kaipo parama laipiojimo organui ir galėjo būti kitiems tikslams sunaudotos.

Tuo būdu ačiu gyvenimo apystovų pasikeitimui mūsų keturkojai bočiai paliko dvikojomis esybėmis. Bet dabar vėl kyla klausimas: kas būtent išskyrė juos iš gyvulių pasaulio ir padarė juos žmonėmis? Į šitą klausimą mes turime tikslų atsakymą, kurį davė didieji proletariato mokytojai — Marksas ir Engelsas.

Tas mūsų bočių žmogumi virtimas tampriai surištas su įrankių vartojimu. Darbas sulošė tokią svarbią rolę ir tuo pradiniu laikotarpiu ir apskritai tolimesniame žmogaus organizmo lavinimesi, jog mes drąsiai galime sakyt, kad darbas sutvėrė žmogų.

Daug šimtų tūkstančių metų atgal viena tų beždžionių — žmonių rūšių, sąlygoms susidėjus, priversta buvo apsigyventi ant žemės ir pratintis vaikščioti ant pasturgalinių kojų. Tuo būdu rankos paliko laisvos ir jos ėmė būti vartojamos vien griebti ir pagalios įrankiams gaminti ir apskritai dirbti. Ranka įgijo vis ir vis didesnį miklumą ir gabumą griebti, kas persiduodavo paveldėtinai ir didėjo karta po kartos. Taigi žmogaus ranka yra ne tik darbo organas, bet ir darbo produktas, tiktai

(Daugiau bus)

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

litikuoti. Sako, tegul geriau kits pagiria, negu pačiam girtis. Bet tai mums nesvarbu, kas negiria šiandien, bet svarbu tai, kas mus girs ateityje.

Baigdama laišką aš labai dėkoju jums, dėde, kad neužmirštate mūsų, taip pat prašome rašyti dažniau. Aš taip pat stengsiuosi rašyti daugiau jums.

Viso gero,

Marija Juokaitytė-Zaicienė
Lietuvos TSR,
Lazdijų apskr. miestas
"Dzūkų žinių" Redakc.

Brooklyno Lietuvių BAZARAS

Visų laukiamas Brooklyno lietuvių tradicijinis bazaras įvyks sekmadienį, balandžio 30-tą d. (April 30), 1950, Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Kiekvienas turime dalyvauti šiame bazare, turime rūpintis, kad jis pavyktų. Rengkitės patys ir kvieskite kitus jame dalyvauti. Čia dalyvaudami pasilinksminsite patys ir paremsite gražų labdarybės darbą.

●

Bazaras prasidės 2-rą valandą po pietų ir tęsis iki vėlai naktį. Muzika nuo 4-tos valandos po pietų. Tai bus popietiniai šokiai, nesivėlinkite atsilankyti. Geo. Kazakevičiaus orkestra gros šokiams. Įžanga tik 40c. Pasinaudokite žema įžanga, susirinkite anksti, pasišokite ir prisidėkite prie to gražaus darbo.

●

Yra daug sudovanotų gražių ir didelės vertės daiktų ir daiktelių. Tai už žemą kainą jūs galėsite įsigyti puikių ir naudingų daiktų. Bazaras anksti pradedamas tam, kad prie dienos šviesos patogiau galėtumėte išsirinkti sau patinkamesnių spalvų daiktus, nes rasite visko, ko tik jums reikės. Ateikite ir pasinaudokite tąja puikia proga.

●

Šis bus paskutinis iš stambesnių parengimų šiame sezone, nes jau prasidės piknikai, išėjimai į laukus. Tad linksmai užbaikime žiemos sezoną, su šumna bazaro iškilme. Šį bazarą rengia LDS 13 kuopa iš Richmond Hill, N. Y. labdarybės tikslams. Prašome įsitėmyti, jog šiemet bazaras bus tik vieną dieną. Prasidės 2-rą valandą po pietų, muzika nuo keturių po pietų ir tęsis iki vidurnakčio.

●

Bazaras bus Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y., t. y., Kultūriniame Centre, patogiame pasilinksminimui. Čia bus gaminami karšti valgiai, geri pietūs. Atėję galėsite tinkamai pasivaišinti. Laukiame malonaus pasimatymo su visais.

RENGĖJAI.

Cleveland, Ohio

Tafto Barškalas MacCarthy

Henry M. Busch, profesorius Clevelando Kolegijos, paskelbė savo kandidatūrą į Ohio senatorius. Prof. Busch kandidatuoja ant demokratų tikieto.

Busch savo pirmoje kalboje iš savo centro raštinės, Carter Hotel, sakė, kad sen. McCarthy "medžioklė raudonųjų" yra ne jo suplanuota ir suformuota.

McCarthy turi užpakalyje savęs pilvakalbį (ventriloquist) asmenyje sen. Robert Taft. Taft užsislėpęs už "dummy" MacCarthy ir daro vodevilio komediją su skymavimais ieškojime "raudonųjų" ir lojališkomis investigacijomis.

Pats Busch betgi nepasakė, neišdėstė savo pozicijos šiame šaltame kare. Nors tiek gerai, kad jis pajuokė Taftą su jo "dummy" McCarthy.

Panašiai 1932 m. daugelis Hitlerį ir už "dummy" laikė. Bet kiek tas "dummy" Vokietijai ir pasauliui blėdies pridarė, tai mūsų demokratai ir liberalai užmiršo ir iš netolimos istorijos nenori pasimokinti.

Kuomet Taftas barškina su savo "dummy," tai reakcininkai to alaso priedangoje nori Mund - Nixon - Ferguson fašistinį bilių pravesti Kongrese.

★

Klerikalai ir Lojalumo Demonstracija

Clevelando klerikalai yra antri po militaristų ir rengiasi turėti balandžio 28-tą Lojalumo Paradą. Tikslas — sukoordinavimas patriotinės veiklos su Clevelando pirmos dienos lojališkumo demonstracija.

Kviečiamos veteranų, religinės ir tautinės grupės dalyvauti, ypatingai tos, kurios kovoja prieš subversyvę pagundą.

Juodasis amaras kelia galvą vis labiau, tad ar ne laikas ir progresyviams padidinti veiklą, kad daugiau puolimų ant mūs nepasikartotų?

★

CIO Dešinieji Nepasiekė Savo Tikslo

United Electrical Workers laimėjo naują sutartį ir pakėlimą algos darbininkams iš Reliance Electric & Engineering Co. Sutartis padaryta dviem metam. Kompanija taipgi sutiko mokėti į sveikatos ir gerovės fondą .

Čia dešinieji mėgino įsibrauti, kai CIO šią uniją išbraukė lauk už jos kovingumą. Bet dešiniesiems darbininkai atsuko nugarą. UEW išėjo laimėtoja.

Tai smūgis unijų griovikams Murray, Reuther ir Ko. Čia dirba virš 900 darbininkų.

★

Progresyvių Partijos Veikimas

Cleveland Heights miestuko valdžia rengiasi nuimti rendų kontrolę. Čia priskaitoma apie 3,500 rendauninkų, ir rendų kontrolę panaikinus jos būtų pakeltos mažiausia 25%.

Apsaugojimui rendauninkų interesų Progresyvių Partija ėmėsi žingsnio. Jau buvo laikyta du rendauninkų susirinkimai, kuriuose PP veikėjas Hugh De Lacy kalbėjo ir ragino rendauninkus burtis į organizaciją.

Sudaryta komitetas rinkimui parašų prieš panaikinimą rendų kontrolės. Peticijos bus įteiktos miestelio tarybos susirinkime, kad parodžius, jog žmonės yra priešingi nuėmimui kontrolės.

★

Planuoja Vetuot Tarybos Nutarimą

Parmos miestuko taryba nutarė pakelti policininkams ir ugniagesiams algas $200 į metus. Kai ėjo diskusijos algų pakėlimo klausimu, tai majoras Stary sutiko. Bet kai taryba nutarė pakelti, kas viršuj pasakyta, tai majorui Stary pasidarė perdaug, ir jis pareiškė vetuosiąs tą tarimą. Išrodo, kad miesto tarybai prisieis išnaujo tarimas daryti.

Konsilmanas Mary Hetzel sakė, kad ji stovės už $200 pakėlimą ir darys viską, kad jos įnešimas būtų efektyvus.

V. M. D.

Chicago, Ill.

GRAŽIAI PALAIDOTA A. BAGDONIENĖ

Ketvirtadienį, balandžio 13 d., Liet. Tautiškose Kapinėse tapo palaidota Amilija Bagdonienė, kurios gyvastis, dar tik pusės amžiaus sulaukus, tapo pakirsta vėžio ligos.

Atsižvelgiant į tai, kad tai buvo darbo diena, stebėtinai daug palydovų susirinko į Adams koplyčią, 3734 Archer Ave., ir ilga eilė automobilių su palydovais vyko į Tautiškas Kapines. Didelis skaitlius gyvų gėlių vainikų ir bukietų puošė velionės grabą.

Išlydint į amžiną atilsį, koplyčioje dvi liūdėsio daineles sudainavo sesutės Nancy Roman ir Daratėlė Yuden, akompanuojant vargonams (vargonininkės vardo nepaėmiau). Atsisveikinimo kalbas anglų ir lietuvių kalbose pasakė Alice Jonikienė. Laidotuvės, vadovybėj graboriaus Liulevičiaus, buvo labai pavyzdingos.

Graudus Vaizdas

Graudu buvo žiūrėti, kaip leidžiant į duobę velionės karstą jos dukrelė ir keturi sūnūs verkė iš gailesčio netekę savo mamytės, kuri tiek daug prikentėjo prieš mirtį. Prisiminus, kaip dar velionė ilgai galėjo džiaugtis ta puikia išauklėta šeima ir pašaliniam darėsi graudu. Sėdi jie čia visi su šeimom ir patyliai verkia, bet tas verksmas plaukia iš širdies gilumos. Pažiūrėjus į tą gražią šeimą tuoj norisi sakyti: garbė velionei Bagdonienei, kuri taip gražiai išauklėjo dukterį ir keturis sūnus. Visi jie rimti ir pažangūs žmonės.

Velionė Amilija Bagdonienė išgyveno Johnson City, mainų miestelyje, 35 metus ir tik mirus jos gyvenimo draugui praėjusį liepos mėnesį, ji persikėlė į Chicagą pas savo dukterį Frances Kvainauskienę. Nujaučiant, kad jau jos gyvenimas neilgas, apie penkios savaitės atgal iš Los Angeles atskrido jos sūnus Anthony kartu su žmona ir sūnumi, kad dar kartą pasimatyti ir pasikalbėti su motinėle. Jie visi dalyvavo ir šermenyse.

Ilsėkis, drauge, Lietuvių Tautiškų Kapinių šaltoj žemelėj, o likusiai šeimai reiškiu širdingą užuojautą.

Draugė.

★

Trumpai Apie Rinkimus

Antadienį, balandžio 11 d., ėjo balsavimas kandidatų nominacijos. Balsavime dalyvavo apie pusė numatyto skaičiaus piliečių. Chicagoje už demokratus balsų apie 492,000, o už republikonus 214,000. 1948 m. demokratai gavo 506,813 balsų, republikonai 288,270.

Nominacijose laimėjo ir vienas lietuvis bankininkas, J. Brenza. Jis gavo 151,062 balsus, kuomet jo konkurentas Walsh gavo 83,542 balsus. Jis kandidatuoja į iždininkus (treasurer).

Buvo balsuojama už municipalinio teismo pataisymą, kuris paveda socialinės tarnybos darbininkus teismo žiniai vietoj miesto tarybos. Į šį teismą kandidatavo lietuvis Lapinskas, kuris gavo 7,-847 balsus. Už pataisymą balsavo 174,866, prieš 42,-402.

V.

★

Prašys Pakelti Algas

Gerald Fielde nuo United Electrical, Radio and Machine Workers unijos sako, kad prasidėjus derybom dėl naujo kontrakto, unija reikalaus pakelti algas po 12 centų į valandą ir 35 valandų darbo savaitės.

Derybos prasidės balandžio 19 d. Dabartinis kontraktas užsibaigia su birželio 30-ta.

Unija taipgi reikalaus $100 į mėnesį pensijų, neįskaitant socialės apsaugos (social security), sako Fielde.

Minėta unija atstovauja 35,000 darbininkų, 12 Harvester įmonėse.

V.

Detroit, Mich.

SEKMINGA SVETURGIMIŲ GYNIMO KONFERENCIJA

215 Delegatų Atstovavo 116 Organizacijų

Balandžio 2 d. Park Avenue Hotely įvyko Michigan valstijos konferencija gynimui persekiojamų ir terorizuojamų sveturgimių. Gražu buvo matyt UAW Plymouth lokalo 517 delegatus, kurie susidėjo iš dešiniųjų ir kairiųjų—negrų ir baltųjų.

Konferencijoje delegatai plačiai kalbėjo apie plėtimą kovos prieš deportacijas, terorizavimą ateivių, Hobbs, Mundt bilius ir reakcijos mojimąsi atimti naturalizuotiem piliečiam popieras ir pilietybės teises.

Pavyzdžių yra Sam Sweet, apšvietos direktorius Plymouth lokalo. Jam grasina atimti pilietybės popieras už jojo veikimą unijoje.

Konferencija priėmė kelis svarbius tarimus . Vienas, tai nuo balandžio 23 d. iki gegužės 1-mos turėtį savaitę kovos prieš deportacijas, terorą ir kėsinimąsi atimti pilietybės popieras, kaip Sam Sweet, Harry Bridges ir kitiem.

Detroite, kur dirbama deportacijai ir atėmimui pilietybės popierų, nutarta balandžio 28 d. surengti didelę protesto demonstraciją prie Federalio namo mieste. Konferencijoje taipgi paaiškėjo, kad panašūs protestai-demonstracijos bus rengiamos visuose didmiesčiuose.

Nutarta padaryti atsišaukimą į visuomenę ir per kalbinius laikraščius, raginant piliečius siųsti protestus prieš deportacijas ir Mundt Bilių savo senatoriam ir kongresmanam; balandžio mėn. paskutinę savaitę sunaudoti protestam.

Taipgi, kad tautinių mažumų laikraščiai dėtų raginimus laiškų ir telegramų formoje (anglų kalba) taip, kad skaitytojai išsikirpę galėtų pasiųsti jas senatoriam ir kongresmanam.

Dėl Detroito, nutarta atspausdinti 100,000 lapelių prieš deportacijas ir juos paskleisti prie dirbtuvių, kad supažindinus mases darbininkų su esama deportacijų isterijos padėtimi.

Advokatas Crockett, Jr., kuris yra nuteistas 3 mėnesiam kalėjimo už gynimą 11-kos vadų Komunistų Partijos, nurodė visiem konferencijos dalyviam, kokias teises turi visi atsitikime arešto deportacijai, **tai absoliučiai ant jokių klausimų neduoti jokių atsakymų ir nieko, o nieko nepasirašyti.**

Reikia Saugotis Sufrėmavimų

Crockett davė pavyzdį, kaip imigracijos kvotėjai su nekaltu pasikalbėjimu apie orą, teatrus ir pasilinksminimo vietas, kaip patinka Bab Lo, sufrėmavo asmenį deportacijai.

Bab-Lo, tai sala gale Erie ežero, kur detroitiečiai vasaros laiku laivu keliauja joj laiką praleisti. Visi mano, kad sala JAV, o ji priklauso Kanadai.

Pasakymas, kad Bab-Lo sala patiko **jam gerai,** sudarė pamatą išdeportavimui, kaipo neteisėtai įkeliavusio į Ameriką.

Crockett, Jr., pabrėžė, areštavimo metu tik vardą ir adresą paduot, taipgi reikalauti savo advokato. Pavardės **nerašyt,** nei **slebizuot** nereikia, nes jeigu areštavo, tai turėjo žinot, ką suareštavo, sakė Crockett.

Buvo išdalinti deportuojamiems paliudijimai, kurių buvo 18 asmenų ir visi iš Detroit ir Jackson, Mich.

Žiūrint į visus deportuojamus net piktas juokas ima, ko mūsų reakcininkai yra nusigandę. Visi deportuojami yra senyvi žmonės, silpni ir menkutės moterys. Vienas negalėjo atsiimti paliudijimo, nes sirgo.

John Sokol pracitą metą turėjo operaciją ant plaučių. Silpnas jautėsi ir negalėjo raportuotis imigracijos biurui, tai to biuro du agentai atvažiavę jį išsivilko iš lovos ir nugabeno į imigracijos raštinę.

Toks pasielgimas mūsų valdininkų, galima pasakyti, buvo žmogžudystė, nes po mėnesio laiko John Sokol mirė.

Tai žvėriškas pasielgimas, tiesiog bepročių žygis, mūsų imigracijos departmento tarnautojų, ir prieš tokius sveturgimių terorizavimus kiekvienas pilietis turi būti raginamas protestuoti.

Konferencijoj aukų sudėta $1,555. Užgirta rengimas dainų festivalio po vardu "We Are Americans," kuris atsibus balandžio 23 d.

Festivalyje dalyvaus daugelio tautų chorai ir dramos grupės, taipgi garsus rašėjas-autorius **Albert Kahn.**

Minėtame festivalyje dalyvaus taipgi Aido Choras ir Moterų Pažangos Choras.

Visuose reikaluose su sveturgimių gynimo klausimu reikia kreiptis sekamu adresu:

Sol Grossman, executive secretary
Committee for Protection of Foreign Born,
140 Cadilac Square, Room 424,
Tel. WOodward 16278,
Detroit 26, Mich.

J. Danta.

So. Boston, Mass.

Koncertas Gerai Pavyko

Nedėlioj, 16 d. balandžio, čia buvo surengtas Gintarų Žemės Radijo palaikymui koncertas. Jis gerai pavyko. Žmonių buvo apie 400, nepaisant, kad hitleriškas elementas pikietavo šį grynai menišką parengimą.

Reakcininkai ir sukurstyti jų dipukai puolėsi pikietuoti šį koncertą ir rėkauti nešiodami provokacinius ir bjaurius užrašus. Sakė, kad jie bandė duris užstoti, tai nuo policijos gavo įsakymą pasitraukti, o kaip kuriuos ir buože paragino laikytis tvarkos.

D. J.

KĄ DARYTI DĖL SKAUSMŲ REUMATIZMO ARTHRITIS

Jeigu jūs kenčiate nuo NUGAROS SKAUDĖJIMO, RAUMENŲ GĖLIMO, SCIATIKOS, STRĖNŲ SKAUSMŲ, NEURALGIJOS, SANARIŲ SUSTINGIMO, NEURITIS, PODAGROS, ir tt., PABANDYKITE RADE TABLETS dėl gerų pasekmių. Mes norime, kad jūs pamėgintumėte RADE TABLETS (BANDOMĄJĮ KIEKĮ) be jokių lėšų jums. Nesiųskite pinigų, o tiktai savo vardą ir adresą, tad mes jums tuoj pasiųsime tabletėlių. Vėl nurodymai ant pakelio. Nieko jums nelėšuos, jei nepatiks.

NORTHWAY PHARMATICAL CO.
439 North Street
ROCHESTER 5, NEW YORK
Dept. 35

Oakland, Cal.

Balandžio 2 d. turėjome žaislų vakarėlį pas Karosus. Komisijoj parengimo buvo Yankauskienė, Burdienė ir Jacobsai. Eilė draugių prisidėjo su dovanomis, kad parengimas būtų sekmingas. Yankauskienė davė dovaną už žaislus, Burdienė — skanų pyragą, Gaizeriai — makaronų, Makutėnai — saldainių, Alvinai — stiprių krienų. Dalyviai tinkamai pasivaišino. Nuo parengimo pelno liko $33.

★

Balandžio 7 d. įvyko LLD 198 kuopos susirinkimas pas dd. Yankauskus, jų naujoje vietoje. Yankauskai ką tik pasipirko labai gražų namą, 3011 Brookfield St., Oaklande.

Svarstydami kitus reikalus nutarėme pasveikinti dienraščio Vilnies 30 metų sukaktį su $30 ir paaukoti Laisvei $25 apsigynimui nuo kryžiokų užpuolimu. Nutarta paaukoti $10 Lietuvių Literatūros Draugijos Knygų Fondui. Reiškia, gražiai paremtos svarbios įstaigos ir tai nuo neskaitlingos lietuvių kolonijos.

★

Nutarta surengti pikniką nedėlioj, 30 d. balandžio, Elmhurst Gardens parke, 81st St. ir Roosdale St., Oaklande. Piknikas bus rengiamas kartu su kitomis tautomis ir bus įvairus.

Po susirinkimo Yankauskai skaniai pavaišino dalyvius valgiais ir gėrimais. Jiems didelis ačiū!

Pas mus dabar oras yra labai geras — šiltas. Su darbais — kaip ir kitur, yra ir paleistų darbininkų iš darbo. Kas dėl lietuvių, tai girdėjau, kad gavo darbo kitur, kurie buvo paleisti.

G. ir E. L.

Washington, D. C.

Mūsų šalies sostinė Washington yra gražus miestas. Gatvės plačios, šalimais apsodintos įvairiais medžiais. Daug yra parkų ir juose naturaliai išaugusių medžių.

Gatvekariai ir autobusai yra moderniški, dideli, erdvūs ir nudažyti prideramomis spalvomis. Sėdynės rūmingos ir minkštos, taip, kad ir ilgai važiuojant nepavargsite. Žmonės įeidami ir išeidami į busus arba gatvekarius nesigrūda, užsilaiko prideramčiai, kultūriškai.

Vietinė radijo stotis WWDC sumanė suteikti publikai didesnį patogumą. Sutinkant su busų ir gatvekarių kompanijomis, pradėjo įrengti radijo priimtuvus busuose ir gatvekariuose. Ir jau daugiau kaip pusė busų ir gatvekarių turi radijo priimtuvus. Keliaujanti žmonės gali muzikos pasiklausyti, tam tikromis valandomis. Taigi, darbininkai, ar tai vykdami į darbą, arba iš darbo gali klausytis muzikos, arba svarbių pranešimų. Radijo stotis suteikia priimtuvus dykai.

Bet ir čia neapsieita be skundų. Jų jau yra miesto valdybai. Mat, tas kenkia tūlų radijo kompanijų biznius, o tūli skundžiasi, kad jie "negali važiuodami laikraščių skaityti."

Bendrai, miesto publika už radijo priimtuvus ir todėl siunčia laiškus į miesto valdybą, ragindami neklausyti tų protestų. Kiek pastebėta, tai paprasti piliečiai pageidauja, kad radijo priimtuvai būtų įtaisyti visuose busuose ir gatvekariuose.

Steponas Joniškietis.

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

Sekmadienį, balandžio (April) 23 d., Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugija rengia šaunų pavasarinį žuvininkų balių. Bus duodama dovanos už didžiausias ir mažiausias žuvis. Žuvys turi būt sugautos So. Quinsigamond ežere, prie kurio randasi Olympia Parkas. Kviečiame visus dalyvauti šiame žuvų baliuje. Pradžia 5-tą val. po pietų. (73-74)

PHILADELPHIA, PA.

ALDLD 141 kuopos susirinkimas įvyks sekamą sekmadienį, balandžio 23 dieną, 1950, 2 val. po pietų, 143 Pierce St. Šis susirinkimas labai svarbus! Svarstysime, kaip geriausiai apsiginti nuo Hitlerio vėmalo... Kviečia Valdyba. (72-73)

MEDUS IR KAVA

Dabar pas J. W. Thomsoną galite gauti **Naturalio, susicukravusio, nešildyto** raudonų dobilų **Medaus.** Michigan valstijos dobilų medus, kurį medaus ekspertai pripažįsta, jog yra vienas iš skaniausių ir geriausių medų visoje Amerikoje ir turi panašų skonį į Europos medų. Kaina: 1 svar. 45c; 3 svar. (kvorta) $1.25; 5 svar. (pusė galiono) $2.10; 10 svar. (1 galionas) $4.00 ir 60 svar. blėkinė $18.50.

P.S. Už persiuntimą nemokame.

KAVA

Lietuviška iš miežių kava — Barley Molt Coffee, tai yra viena iš sveikiausių ir skaniausių kavų. Mes gerai dar atsimename, kad Lietuvoje mūsų motutė padarydavo sveiką ir skanią iš miežių kavą, gerdavome ir **nebūdavome nervuoti,** kaip kad nuo amerikoniškos kavos. Tuojaus parsitraukite kavos ir medaus. Kavos kaina: 1 svar. 50c, 3 svarai $1.40, 5 svar. $2.25. Atvažiuokite bei prisiųskite pinigus laišku, o mes pasiųsime jums tavorą.

J. W. THOMSON
45-42 — 41st St., Sunnyside, N. Y.

Pataisa

Laisvės numeryje 71-me, rašte apie Rio Grande Valley, Texas, pasirašiusiojo pavardė turi būti: **Anthony J. Orlen, Glen Edith Hotel, Webster, N. Y.**

Amerikonų prokuroras Irvin Robbins, kaltindamas tuos vokiečių policininkus, kartu pasakojo, kad Sovietai, girdi, perdirbinėją rytinės Vokietijos policiją į armiją.

SHALINS
(Shalinskas)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave.
(at Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Laidotuvių Direktorial:
F. W. Shalins-J. B. Shalins
Tel. VIrginia 7-4499

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

EGZAMINUOJAM AKIS RASOME RECEPTUS DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

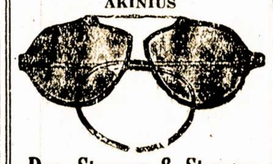

Drs. Stenger & Stenger
Optometristy
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

S. S. Lockett, M. D.
GYDYTOJAS
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos:
1—2 dienom: 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais
Telefonas EVergreen 4-0203

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daikteliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EVergreen 7-6868

Matthew A. BUYUS
(Buyauskas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Ponija Plojo, Darbo Žmonės Ujo Chilės Prezidentą Videlą

Balandžio 17-tą pribuvusį New Yorkan Chilės prezidentą Gabriel Gonzales Videlą miesto pareigūnai iškilmingai vežė žemutiniu Broadway į City Hall, kur jo laukė majoras O'Dwyer ir kiti aukšti valdininkai.

Tačiau prie City Hall jisai buvo pasitiktas su pikietu, kurį iššaukė Spanish Trade Union Komitetas. Pikietuoti policija neleido, tačiau negalėjo išvengti darbininkų būriavimosi įgrupes, šaukiančias Videlą diktatoriumi.

Smerkia Videlą, Pagerbs Pablo Nerudą

Newyorkietis Council of the Arts, Sciences and Professions šaukia masinį mitingą balandžio 19-tos vakarą, 8 val., Hotel Cornish Arms, 8th Ave. ir 23rd St., New Yorke.

Autoriai John Howard Lawson ir Howard Fast, Leon Strauss iš Labor Party, grupė aktorių ir kitų žymių visuomenininkų kalbės mitinge. Jo tikslas yra kritikuoti valdininkus už didvyrio priimtuves diktatoriškam Chilės valdininkui. Jie pagerbs Chilės poetą, buvusį senatorių Pablo Nerudą, jau dveji metai esantį tremtyje dėl Videlos teroro.

IR DANGAUS ATSTOVUS REIKIA PASIRINKTI

Yra žmonių, kurie viso savo gyvenimo uždarbius nuolat atiduoda dvasiškiams gyvi tebebūdami, o kiti užrašo jiems visą likusį turtą. Tačiau niekas jų nevadina bepročiais.

Visai kita istorija, kuomet Mrs. Mary Sheldon Lyon paliko savo turto $600,000 negrui dvasiškiui Divine. Jam iškelta byla. Jos giminės sako, kad ji buvusį nepilnaprotė. Greta to, giminės įtarė, kad dvasiškis ar jo pasekėjai esą kalti dėl jos mirties. Ji mirė sulaukus 80 metų.

Ko Dar Reikia Kultūriniam Centrui

Visi matote tuščią žemės plotą (lotą) prie Kultūrinio Centro. Kaip jis dabar stovi, taį gadina visą šio gražaus pastato išvaizdą. Verkiant reikia dratinės tvoros. Tada būtų galima vietą išvalyti, pasodinti keletą medelių, ir gal dar gėlių.

Bet tokios tvoros pastatymui reikia dviejų svarbių dalykų: **desėtko savanorių ir šimtinės su nedideliu kaupu dolerių.**

Ką sakote, Kultūrinio Centro gerieji patriotai ir rėmėjai? Planas jau yra sudarytas. Pačiam name netgi yra gana daug medžiagos dėl tokios tvoros. Beveik užtenkmai yra pusantro colio storio "paipų," labai tinkamų dėl tokios tvoros. Reikia tik dratinės tvoros ir "sąnarių."

Imkime ir padarykime. Kurie negalite prisidėti su darbu, tuojau prisidėkite su doleriais. Tai bus "fair and square." Savo spėką arba dolerius atneškite į patį Centrą.

Talkininkas.

Auditorijos Restaurantas Veiks Greta "Nesusipratimo"

Šį sekmadienį, kaip ir visuomet, kada įvyksta pramogos, Liberty Auditorijos restaurantas turės pasirinkimą gerų valgių, pradedant pietumis, baigiant vakariene. Ir gauta daugiau talkos. Užtikrinta greitesnis patarnavimas, negu turėjome praėjusį sekmadienį.

Atvykusieji pamatyti vaidinant "Nesusipratimą" galės pirm vaidinimo, aktų pertraukose, ar po vaidinimo pavakarieniauti. O paskui turėti dar liuoso laiko pažaisti bowlingu, šachmatais, čekeriais, ar šiaip pabuvoti su draugais.

JAUNUOLIAMS APRIBOS TEISĘ VAIRUOTI AUTO

Gubernatorius Dewey pasirašė naują patvarkymą, įeisiantį galion liepos 1-mą. Įstatymas uždraus 16 ir 17 metų jaunuoliams vieniems vairuoti auto vakarais, išskyrus kelionėje mokyklon. Kitur keliaujant privalo greta jaunuolio vairuotojo sėdėti laisniuotas suaugęs vairuotojas.

New Yorkui vandens rezervuarai jau dasipildę iki 77.7 nuošimčių bendrosios jų įtalpos. Tebelaukia progos darytį dirbtinį lietų.

Pavasarį Sunku Vienam

Pavasarį, kuomet net pats oras pilnas romanso, jauniems meilužiams dienos atrodo amžiais, o jeigu dar keli meteliai laukti, — Dieve, saugok! Pavasaris nelenkia biednioko nei turtingo.

Šiomis dienomis paskelbta įsakas ieškoti Sylvijos Darleen Toto, 15 metų. Newyorkietė jaunuolė dingusi su 19-kos metų Anthony Gallo, kaip ji rašė savo motinai, stenografei, paliktame raštelyje, apsivesti. Motina sako nepykstanti ant būsimo žento, nei ant dukters, kad tiktai jie grįžtų namo. Jaunuoliai per abu turėję apie 20 dolerių.

"Nebegaliu Laukti"

Tais žodžiais, sakoma, pasiturinčio firmos viršininko sūnus, Juan Gonzales Cuevas, 22 metų, žavus vyrukas, pagaliau perkalbėjo savo pamylėtą Joyce Irene Green pabėgti iš mokyklos ir be tėvų žinios apsivesti.

Joycės tėvas yra milijonierius, žinomų Green kompanijų krautuvių savininkas, gyvena Hotel Pierre.

Abieji tėvai per radiją ir spaudą atsišaukė į vaikus sugrįžti, žadėdami nebausti.

Apdovanojo Auditorijos Restaurantą

Žinodamas, kad auditorijos svečiai pasirenka jo kepyklos duoną, Varpo Duonkepyklos savininkas Balčiūnas šventėmis dovanojo daug duonos ir pyragų. Auditorijoje retai kada tepritrūksta Varpo duonos, nes svečiai jos pageidauja.

★

M. Babarskienė dovanojo du puodus ir pundą baltinių indams ir virtuvės valymo darbams.

★

Ona Titanienė pasiuvo visokių žiurstų. Mat, čionai virtuvei dažnai prireikia talkų. Turėjimas čia pat žiurstų palengvina gauti talką ir talkininkėms patogiau dirbti. **Ar.**

PAIŠELIS—GYVYBĖS GELBĖTOJAS

David Schmetterling būtų miręs, jeigu ne paišelis. Jo draugui pašaukus paskolinti paišelį, jis pasikėlė nuo stalo paišelį draugui paduoti. Tuo tarpu sunkus statybinio keltuvo kamblys smogė per stogą ir atsimušė į jo raštastalį.

Gal Įvyks Pastatų Prižiūrėtojų Streikas

AFL Building Service Employees Lokalo 32-B nariai grąsina streikuoti, jeigu dabar vykdomosios derybos baigsis be kontrakto. Streiko tikimasi šį penktadienį. Paliestų apie 2,000 Manhattane esančių apartmentinių namų, samdančių 18,000 darbininkų.

Komunistai Paskelbė Kampaniją Išlaisvinti Eugene Dennis

Apie 250 komunistų delegatų, susirinkę industrinės koncentracijos konferencijon Brooklyne, pasižadėjo kovoti už asmeninę ir "politinę laisvę" partijos generaliam sekretoriui Eugene Dennis'ui, kaip sako pranešime spaudai. Tam tikslui komunistai renka fondą. Ir tas bus vienu vyriausių obalsių komunistų būrio gretose Pirmosios Gegužės parade.

Pradėjo Piktą Vajų Prieš Vienintėlį Darbo Kongresmaną

Rinkimai kongresmanų, kurie įvyks lapkričio 7-tą, atrodo dar toli. Tačiau New Yorko komercinis laikraštis Daily News jau pradėjo kampaniją prieš vienintėlį darbininkų atstovą kongrese, prieš Vito Marcantonio.

Laikraštis ragina visas valdančiosios klasės partijas susijungti, pastatytį stipriausią kandidatą, kokį gali šiuo tarpu rasti. Tuo būdu nugalėti Marcantonijų, kuris kandidatuos jau aštuntam terminui.

Norėjimą nugalėti kitą kandidatą, žinoma, negalima skaityti blogu. Bloga tas, kad jį šmeižia, pravardžiuoja svetimos valstybės agentu, nors šiuo tarpu tai pasakė dar ne visai tais žodžiais. **T—as.**

Grupė jaunų berniukų užklupo kitą grupę berniukų skautų Baysidėje ir plėšikam įprastu būdu iškrėtę oficialiųjų bernužėlių kišenes, išrankioję $1.30 "turto." Visus penkis areštavo ir atidavė atitinkamiems teismams.

MIRĖ

Anna Balsys mirė balandžio 18-tą. Pašarvota Dalton's Funeral Home, 27 Atlantic Ave., Floral Park, L. I. Laidos balandžio 20-tą, po pietų.

Liko liūdinti duktė Mrs. Edith Ward. Jai reiškiame užuojautą.

Balsienė ilgą laiką gyveno Great Necke. Pastaraisiais metais dažnai sirgnėdavo ir, regis, gyveno pas dukterį. Velionis jos vyras (miręs prieš apie metus) Pranas Balsys buvo plačiai žinomas iš jo darbuotės organizacijose ir raštų spaudoje. Jis tūlą laiką buvo dirbęs ir dienraščio Laisvės redakcijoje. Karo laiku dirbo militariškoje įstaigoje New London, Conn., kur buvo pasilikęs dirbti ir po karo, iki mirties.

Wm. Skodis Išvyksta Farmeriauti

Buvęs visuomet dažnus svečias Liberty Auditorijoje ir jose vykstančiose pramogose, dalyvavęs bowlinge, taipgi daugelyje talkų centrą dabinti, prižiūrėti, Vincas Skodis sumanė farmeriauti. Išvyksta balandžio 21-ma. Geros klotics, d. Skodi!

Skodis tikisi, kad draugai brooklyniečiai neužmirš jo. Ne tiktai atlankys, bet tūlas ir atostogauti pas jį nuvyks. Farmoje esą arti desėtkas kambarių ir viskas, ko reikia moderniškame name, tad asmuo ar grupė lengvai ir patogiai galės pabuvoti.

Apžiūrėjęs viską, sutvarkęs taip, kaip pageiđauja, neabejotina, Skodis praneš mums, kuomet bus laikas važiuoti pas jį svečiuosna. O ten važiuoti galės važiuotas ir pėsčias, nes farma esanti tik už 3 mylių nuo gelžkelio, nuo Hudson miestelio stoties.

Rep.

Už Kvailą Šumą

Neprižiūrėti, neturį prižiūrėto, rimto užsiėmimo, šeši Queens jaunuoliai, 16 iki 19 metų, tapo nuteisti kalėti po 6 mėnesius. Tačiau teisėjas sutiko baudą panaikinti, jeigu vyrukai per tą visą laiką pareis namo 10 valandą kas vakaras.

Tėvams įsakyta vesti raštišką rekordą vyrukų užsilaikymo per pusmetį.

Vyrukai Midway Teatre rūkė. Vedėjui nučjus juos sustabdyti, jie šumniai atsisakę prisilaikyti tvarkos.

Amelia Vėl Dainuos Su Opera Intime

Gražiai pasirodžiusi pas mus Aido Choro koncerte praėjusį sekmadienį, Amelia Young (Jeskevičiūtė) šio sekmadienio prievakarį, 23-čią balandžio, 5 valandą, vėl dainuos Opera Intime programoje. Įvyks Metropolitan Opera House Studio No. 1. Įžanga $1.

Grupėje dainuoja ir Walter Franklin, su Amelia dainavęs tuos žavinguosius duetus. Ten dainuoja - vaidina didelė grupė kitų tolygiai gerų artistų.

R.

REIKALAVIMAI

REIKALINGAS DŽENITORIUS

Reikalingas dženitorius, 4 kambarių apartmentas jam pačiam, compensation pašalpos. Turi nusimanyti apie smulkius pataisymus. 20 šeimų namas Brooklyne. Kreipkitės: 415 Kosciusko St., klauskite Mr. J. A. Lewis. (71-75)

Svarbu Visiem

Ar jau turite bilietus į Brooklyno Lietuvių Liaudies Teatro spektaklį - pastatymą 3-jų veiksmų pjesės "Nesusipratimas"?

Vaidinimas įvyks sekmadienį, balandžio (April) 23 d., Liberty Auditorijoje, 110-06 Atlantic Avenue, Richmond Hill.

Pradžia 4:30 val. po pietų.

Įžanga $1.25, įskaitant taksus.

Režisuoja Jonas Valentis.

Tikietus galite pirkti pas veikalo vaidintojus: Joną Valentį, J. Judžentą, P. Alekną, A. Nevinską, J. Byroną, A. Rainienę, A. Aleknienę, E. T. Mizarienę, H. Brazauskienę ir K. Rušinskienę.

Taipgi pas sekamus Liaudies Teatro rėmėjus:

Jamisoną, Livingston, N. J.; Vincą Žilinską, Kearny, N. J.; K. Čiurlį, Elizabeth, N. J.; R. Mizarą, Mykolą Liepą, M. Kavaliūnienę, A. Dagį, O. Čepulienę, Julių Kalvaitį, A. Balčiūną, Lideikį (Great Neck), M. Klimą, P. Tarą, Elizabeth, N. J., Joną Jušką ir Laisvės Administracijoje.

Biznių Atskaitos Dėl Taksų

Aprokavimai visokių rūšių taksų, visokių jurisdikcijų, Federalių, Valstijinių ir Lokalinių bile kurioje valstijoje ar municipalitete Jungtinėse Valstijose ar kitose šalyse.

Visa knygvedystė ir rekordai dėl raportavimo taksų dėl individualų, individualių biznių, pusininkų (partnerships) ir korporacijų viduje ir lauke New Yorko miesto yra ekspertiškai atliekami per ADVOKATĄ ZUBAVIČIŲ, kuris yra teisėtas praktikuoti visuose teismuose ištisose Jungtinėse Valstijose ir Federalėje valdžioje, ir kuris yra patyręs akauntentas, dabar atliekas taksų suvedimus visokiems biznims, dideliems ir mažiems visoje šalyje ir taipgi kitose šalyse. Tas gal būt atlikta per laiškus. Asmeniškai, periodiniai, pusmetiniai vizitai yra atliekami bile kuriam biznui naudojančiam šį aptarnavimą, bile kur Jungtinėse Valstijose ar užsieniuose.

Malonėkite susirašyti angliškai ar lietuviškai dėl smulkesnių informacijų apie tai, kaip aš geriausia galėčiau jums patarnauti. — Rašykite:

STANLEY P. ZUBAWICZ (ZUBAVIČIUS)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVERGREEN 4-3049.

Moterų Atydai

Moterų Apšvietos Klubo svarbus susirinkimas įvyks šio ketvirtadienio vakaro 8 val., balandžio 20-tą. Liberty Auditorijos patalpose. Turėsime susitarti, kaip vyksime į apskrities pikniką, ir kiti reikalai.

Valdyba.

PAJIEŠKOJIMAI

Aš esu 45 metų amžiaus ir paieškau ištekėjimui vyro su atatinkamom įplaukom patogiam gyvenimui, amžiaus nuo 50 iki 60 metų. Prašau rašyti anglų kalba, nes aš lietuviškai nemoku skaityti. Rašydami adresuokite: T. S., 110-12 Ilantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

REIKALAVIMAI

Reikalinga namų ruošai darbininkė. Guolis ant vietos, atskiras kambarys. Du suaugę ir 2 metų vaikutis, 5½ kambariai, Bendix washer, nuolatinis darbas, linksmūs namai. Turi mokėti šiek-tiek anglų kalbos. Kreipkitės: Mrs. L. S. Berman, 1474 East 33rd St., Brooklyn, N. Y. Telefonas CL 2-8626. (70-74)

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

GREENWOOD WINE & LIQUOR STORE
L 5487
Stanley Rutken & Edward Rutken
(Rutkunai) Savininkai
Kokių tik likerių jums reikia, Amerikos išdirbimo ar importuotų, kreipkitės pas Rutkunus—
8707 111th St., Richmond Hill, N. Y.
(Prie BMT Jamaica Line 111th Stoteis)
arba Telefonuokite VIrginia 7-0700
ir Rutkunai pristatys jums į namus.
Vestuvėms, krikštynoms, gimtadienių pokiliams ir visokioms parėms į namus ar į svetaines, Rutkunai atveža jums likerius.

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

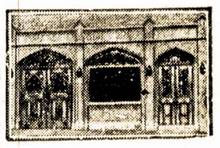

TELEPHONE STAGG 2-5043
RES. TEL. HY. 7-3631
MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.